23 Temmuz 1976
25 Recep 1396

BEŞ LİRA
BİR D.M.

30

Sebil

herşey hak için

Siyasi, Edebî, Tarihî
HAFTALIK GAZETE

Sahib ve Başyazar
KADİR MISIROĞLU

BAYİNİZDEN PARASIZ İLÂVEMİZİ İSTEYİNİZ

BATI TRAKYA ve KIBRISTAN SONRA EGE'DE ORTAYA ÇIKAN İHTİLÂFIN İSPAT ETTİĞİ ACI GERÇEK:

EGE'DEKİ İHTİLÂFIN ORTAYA ÇIKARDIĞI ACI GERÇEK:

Lozan, Hezimettir!..

SİNSİ BİR DÜŞMAN :

Kuruluşundan bu yana kendisine *«hayat sâhası»* açmak için takip ettiği siyâset, mecbûren bize karşı olan Yunanistan, en tehlikeli düşmanlarımızdan birisidir. Zira, Arnavutluk, Yugoslavya ve hattâ Bulgaristan'dan toprak alması düşünülemiyecek olan bu devletin iştehâsı, daimâ Türkiye'ye karşı olmuştur.

Yunanistan, kadîm Yunan tefekkürü dolayısıyla Batı'nın fikir ve siyâset muhitlerinde hiç de lâyık olmadığı bir teveccühe mazhardır. Bu yüzden onların himâye ve desteğini her muhtac olduğunda yanında bulmuştur. Kuruluşunu bile bu himâye ve desteğe borçlu olan Yunanistan, kendileriyle akîde ve kültür beraberliği içindeki Hristiyan süper devletlerin müzâheretine alışmıştır. Başta Rusya olmak üzere Türkiye'nin tarihî ve tabiî düşmanları, onun tarihî ve tabiî dostudur. Bu dostluğu nemâlandırarak bugünkü hâline gelebilen Yunanistan, halâ eski alışkanlıklarıyla harekete devam etmektedir.

Denizci bir kavim olması, yahudiler gibi bunların da her yerde birer koloniye sahip bulunmalarını ve bu vâsıta ile Dünya'nın birçok devletlerine siyâseten te'sir edebilmelerini sağlamaktadır. Fakat Yunanlılara tarihlerinin en büyük kazancını sağlayan; Lozan Muâhedenâmesi ve onun sahte kahramanı İnönü olmuştur. Mağlûp oldukları *«Anadolu Harekâtı»* ndan sonra imzalanan Lozan... ve bu harekâtın sözde kahramanlarından biri olan İnönü...

UNUTULAN BİR YILDÖNÜMÜ

24. Temmuz Lozan Sulh Muâhedenâmesinin imzalanışının yıldönümüdür. Cumhuriyetin ilk yıllarında bu yıldönümleri şâşaalı merâsimlerle kutlanırdı. Lozan, askerî zaferlerden üstün bir siyâsî muvaffakiyet olarak gösterilir, bu hususta yazılar yazılır, nutuklar atılırdı. İnönü'yle röportajlar yapılır, gazetelerde poz poz resimleri neşredilirdi.

Lozan Muâhedenâmesinin tasdikinin, ancak bütün muhâlifler tepelendikten sonra yani İkinci Büyük Millet Meclisi'nde sağlanabildiği gerçeği unutturulmuş, Onun *«Takrir-i Sükûn»* kanununun cezâî müeyyideleriyle korunduğu günler geride bırakılmıştı.

Cumhuriyet idârecilerinin bir *«mit»* e ihtiyaçları vardı. Efkâr-ı umûmiyeyi teshir ederek yapılan işlerin mükemmeliyetinden şüpheye düşmelerini sağlıyacak bir efsâne lâzımdı. 24 Temmuzlarda tekrarlanan bir dalkavuk edebiyâtı, yeni Türkiye idârecilerinin muhtaç oldukları efsâneyi ihdâsa kâfi gelmişti. Bu efsâne, Lozan ve onun sözde kahramanı İnönü etrafında hâleleniyordu.

FAKAT:

Fakat vatan çocuklarını bayram nutuklarının dalkavuk atmosferiyle şartlandırma gâyesini güden bu edebiyat, çok kısa zaman sonra câzibesini kaybetmiş, matlaşmaya başlamıştı. Zira mezkûr muâhedenin imzalanmasını tâkibeden ilk yıllarda kökü Lozan'a dayanan bir takım haksızlıklar efkâr-ı umûmiyeyi işgâl etmeye başlamıştı. Bu sûretle Lozan'ın mükemmeliyyetine karşı amme vicdânında beliren şüphe, umûmî efkâr kadar siyâset mahfellerine de hâkim olmuş ve bu muâhedenin büyük ölçüde iki tâdil ve tashih keyfiyeti ile tâmiri cihetine gidilmesi gerçekleşmişti. Bunlar, 1936 Montro Mukâvelenâmesi'yle Boğazlar'a âid statünün Türkiye lehine değiştirilmesi ve 1939 yılında da vatanımızın güney hududlarını Adana yakınındaki Dörtyol'dan geçirerek İskenderun ve Antakya'nın vatancûda kılınmasındaki haksızlığın giderilmesidir. Ancak gelişen hâdiseler Lozan'ın tevlid eylediği sakatlıkların bunlardan ibâret olmadığını ortaya koymakta gecikmemiştir. Önce, Batı Trakya'da beliren Yunan tedhiş ve mezâlimi, efkâr-ı umûmiyeyi Lozan'ın mükemmeliyetinden bir kere daha şüpheye düşürmüştür. Batı Trakya mevzuunda millî vicdânı sızlatan huzursuzluklar devam ederken aynı hâdiseler bir de Kıbrıs'da ortaya çıkınca bu şüphe Lozan ve İnönü'nün aleyhine bir karar olmaya doğru menfi bir kat'iyyet kazanmaya başlamıştır.

Bütün bu hâdiseler, bir birine eklenerek ve herhangi bir hâl şekline bağlanamıyarak devam ederken ortaya bir de *«Adalar Denizi»* mes'elesi çıkmıştır.

Bugün Türkiye ile Yunanistan arasında ciddi bir gerginliğe sebep olan bu ihtilâfın menşei de Lozan'dır. Zira bu muâhede Türkiye'nin stratejik müdafaa imkânlarını hesaba katmaksızın bu denizdeki irili ufaklı pek çok adanın Yunanistan'a peşkeş çekilmesi gibi acı bir garâbete meydan vermişti. Hattâ o derecede ki; Lozan Konferansı zabıtlarında açıkça görüldüğü üzere «Çanakkale Boğazı'na hâkim bir mevkide bulunması ve bu sebeple burasının trafiği bakımından ehemmiyet taşıması sebebiyle» peşinen bize bırakılan dört büyük adadan biri

(Devamı 9. Sayfada

OKUYUCULARIMIZLA hasbihal

KARA BULUTLAR:

27. sayımız ile birlikte takdim eylediğimiz ilâvede *«Altı ay'ın Muhâsebesi»* isimli yazının bir yerinde «başımızın üzerinde kara bulutların dolaşmakta bulunduğunu» yazmamız üzerine bazı okuyucularımızın bu ifâde ile neyin kastedildiğini sormaktadırlar. O gün tam manâsıyle tebeyyün etmediği için sarahaten yazmadığımız ve *«kara bulutlar»* tavsifi ile imâ eylediğimiz mes'ele şudur:

Başyazarımız Kadir Mısıroğlu'nun gazetemizde zevkle okuduğunuz *«Kemalist İnkılâbın Anatomisi»* isimli seri yazısından dolayı İstanbul 3. Ağırceza Mahkemesi'nde hem mâhud 163. maddeye ve hem de M. Kemal Paşa hakkındaki 5618 sayılı kanuna muhâlefetten dâva açılmış bulunmaktadır. 27. sayımız çıkarken henüz hazırlık tahkikatı safhasında bulunduğu için belki dâva açılmaz düşüncesiyle bunu mevzubahs etmemiştik. Fakat işte bu husus da nihâyet vuzuha kavuşmuş ve dâvâ açılmıştır. Tafsilâtını haber kısmımızda okuyabilirsiniz.

Diğer taraftan 8. sayımızdaki *«CHP Kapatılmalıdır»* ibâresiyle yayınlanan kapak resmi ve bunun yazısından dolayı. CHP Umûmî Merkezi'nce aleyhimize açılan 250 bin liralık tazminat dâvası karara bağlanmış ve müessesemiz 30 bin lira manevî tazminat ödemeye mahkûm edilmiştir. Bu dâvanın tafsilâtını da haber sayfamızda okuyabilirsiniz.

Netice olarak şunu söyliyelim ki, Sebil iman dâvâsını maddî ve mânevî binbir güçlükle yürütmeye çalışmaktadır. Fakat o bir *«hak savaşçısı»* dır. Hak için mücâdelede mâruz kalınacak çilelerin Cenâb-ı Hak tarafından hayâl ötesi Cennet nimetleriyle mukabele göreceğine inancımız tamdır. Bu itibarla SEBİL, her bâdireden daha kuvvetli ve azimli olarak çıkacak onun hakka adanmış *«Kılıçlaşan Kalemler»* i güçlüklerde bilene bilene arzulanan keskinliğe kavuşacaktır.

ABONE:

Altı aylık abone oldukları halde bunu yenilemekte ihmâlkâr davranan ve gönderdiğimiz postaçeki havâlelerini doldurup göndermiyenlerden son defa rica ediyoruz. Bu ihmâlleri devam ettiği takdirde birkaç sayı sonra kendilerine gazete irsâlâtını keseceğimizi üzülerek beyan etmek isteriz.

Mü'minlerin asıl silâhı -Hadis-i Şerif meâlince- duâdır SEBİL'i sevip benimseyen ihlâslı kardeşlerimizden karşılaştığımız ve karşılaşacağımız musîbet ve müşkillerin halli için hâlisâne duâlar niyâz eder hepinize İslâm'ın galebesi için büyük ve şerefli hizmetler nasib etmesini Cenâb-ı Hakk'dan niyaz ve tazarrû' ederiz. Allah'a emânet olunuz, aziz okuyucularımız.

CİLD KAPAKLARIMIZ:

SEBİL'in ilk 26 sayısını cildlemek için husûsî sûrette hazırlanmış bulunan cild kapaklarımız *«SEBİL Yayınevi, P.K. 808 İstanbul»* adresinden 30 TL. karşılığında ödemeli olarak istenebilir.

Yeniden abone olanlar ise ilk 26 sayıyı ciltli olarak 130 TL. karşılığında aynı adresten ödemeli temin edebilirler.

Bloklar ve peşin hükümler

Yesevîzâde

— 1 —

Müdhiş bir dünyada yaşıyoruz. Muazzam - Kudretler, varlığımızı bir ànda ufak edebilicek vâsıtalara sâhib bulunuyorlar. Nükleer imhâ gücü, başımızda «Damokles'in kılıcı» gibi sallanıyor ve bizi dâimi bir endişe, sıkıntı («angoisse») içinde tutuyor. Gâyet mütekâmil asrî muhâbere vâsıtaları, sibernetik bilgisi, peykler, elektronik beyinler ve daha nice girift âletler, v.s. hâdiseleri büyük bir kat'iyetle kıymetlendiriyorlar. Bu kıymetlendirmelerde, ince hesâblarda meydana gelicek kıl payı hatâlar, yokoluş uçurumunun tepesinde koza ipliğiyle asılmış devâsa kudretlerin bâ's-ü-bâ'd-el-mevtsiz acı sonlarını hazırlıyabilir. Böylece bir taraftan hâdiselere büyük kat'iyet («précision»)'le hükmetme, yön verme kudreti elde edilirken, diğer taraftan da aynı derecede sür'atle kendini-imhâ imkân ve sebebi hâsıl edilmiş bulunuyor.

Beşer târihinin böylesine kritik bir devresinde, kapatıldığı zindanın mahkûm hücresini bir îmani iç enerjiyle berhava edip arz sathında mevcûdiyetini isbâta hazırlanan İslâm Âlemi, çevresini kuşatmış Muazzam kudretlerin ince hesâbını dikkatle yapmak ve ona göre davranmak zorundadır. Yanlış kıymetlendirmelerin doğuracağı yanlış çıkışlar, onu tekrâr asırlık bir karanlığa gömebilecekdir.

Çevremizi kuşatan kuvvetlere dikkat ettiğimizde ise, ilk karşılaşacağımız mes'ele, «bloklar» mes'elesi olmaktadır. Bu mes'eleyi, bütünüyle kavramak, hayât-memât mes'elemizi müsbet olarak hâlletmemiz için son derece mühim bir merhale teşkil edecek ve kurtuluşun meşakkatli yolunda, mes'ud neticeyle, er-geç, karşılaştırıcaktır.

Bloklar efsâne («mythe»)'sinin menşei 2. Cihân Harbinden de evvel 1917 Yahûdi-Bolşevik İhtilâl ve İnkılâbıdır. Onun da nüvesi «sınıf mücâdelesi» efsânesidir. Bu efsâneye göre, dünyâ, esâs olarak kapitalist ve komünist iki bloka bölünmüşdür. Bunlar, birbirlerinin amansız düşmanıdırlar. Herbiri, diğerini imhâ ve tahakküm hudûdunu öbürünün zarârına alabildiğine genişletme mücâdelesi içindedir. Bütün insânlık ya birinde ya da diğerinde yer almak zorundadır. Zirâ târihin akışı her memleketi böyle bir tercîh karşısında bırakmışdır. Zâten bunların dışında bir sistem düşünülemeyeceği gibi, mevcûdlar da, târihî akışın zarûretleri içerisinde birer merhale olup artık aşılmış («dépassé») ve bu sebeble, bundan böyle, fosilleşmiş nizâmlardır. Onun için bunlar tercîh dışıdır. Şimdi - içinde bulunduğumuz kampa göre - hürriyetçi demokratik refah yoluyle (yâhûd istismârcı emperyalist mürteci yolla) Totalitarizm ve fakirlik (ya da terakkiperver, insâni, «désaliéné», tam demokratik, cennet hayâtı) arasında tercîh yapılmak vaziyetinde bulunulmaktadır.

Bütün dünyâ, hasseten 2. Cihân Harbi'nin ferdâsında, işte bu efsâneyle şartlandırılmışdır. Yapılan son derece kesif propaganda, bu efsâneyi kuvvetlendirmeye müteveccih düzme hâdiseler, gerçekten («réellement») de bütün memleketleri, bu iki blok arasında tercîh yapmak zorunda olduklarına inandırmışdır. Bu kıymetlendirmeyi tâkiben de milletler, ya birinin, yahut da öbürünün kollarına atılmışdır.

Hâlbuki, işin iç-yüzü şöyledir:

İkinci Cihan Harbi ertesinde Sovyetler, daha evvel müstemlekeleştirdikleri ve doğrudan topraklarına kattıkları Türkistan, Tataristan, Kırım, Kafkaslar, Sibirya, v.s. gibi memleketlerden başka, bu sefer bütün Şarkî Avrupa'yı peyk hâlinde kendine tâbi kılmışdır. Ancak, bin bir desise ile alınan toprakların halkında kuvvetli bir «Anti-soviétisme» cereyânı mevcûddur. Bu cereyânın törpülenebilmesi için, blok efsânesi bütün şiddetiyle işlenilmeli ve zihinlerin şartlandırılmasıyle, Sovyet kampına bağlılık hissi ve fiili olarak kuvvetlendirilmelidir. İşte ancak böylelikledir ki; Şarkî Almanya'da, Polonya'da, Macaristan'da büyük isyân hâline inkılâb etmiş «antisoviétique» propagandanın tecrid edilmesi ve zihinlerin bir dereceye kadar yatıştırılması mümkün olabilmişdir.

Diğer taraftan, aynı soğuk harb «psychose»u, Kapitalist Âlemde de te'sirini göstermiş ve bütün Müttefikler, kapitalizmin önderi ABD'ye sıkıca bağlanmışdır.

Bu, dünyânın, birbirinden güyâ tamâmen ayrı iki bloka bölünmüşlüğü «manichéen» (ikici) rûyet («vision»)'i, têsirini, her iki bloka doğrudan «engagé» olmuş memleketlerin dışındaki geniş sâha üzerinde de icrâ etmişdir. Mükemmellikleri sâhiblerini bile ürküten büyük imhâ vâsıtalarıyle mücehhez muazzam kudretlerin soğuk-harb psikozu içinde de tutarak bir misli daha telkînlerine «réceptif» (benimsemiye müsâit) hâle getirdikleri bu memleketler, kendilerini, her iki bloktan birisinin teklif ve teleblerine mutlak sûrette boyun eğmiye mecbûr hissetmişler ve ya birinin, ya da öbürünün kucağına düşmüşlerdir.

(Devamı var)

başyazı

RÜZGÂR GÜLLERİ

Kadir Mısıroğlu

Allah bu âlemi, kendisine ibâdet etmesi için yarattığı «insan» a musahhar kılmıştır. Bunun neticesi, âdemoğlunun yaratılışındaki gâyeye bağlı kaldığı müddetçe, bütün dünyevî nimetlerden meşrû' bir sûrette istifâde etmesidir.

Aslında bütün canlı varlıkların meydana getirdikleri semereler, kendileri veya nesillerinin idâmesi içindir. Böyle olduğu halde, Cenâb-ı Hakk onlara bu nimetlerden kendi zatî gâyelerini gerçekleştirmeye kifâyet edecek miktardan fazlasını bahşetmiştir. Bu sebepledir ki; insanlar canlı cansız bütün varlıklardan çeşitli sûretlerde istifâde ettikleri halde, bu durum asla onların nesillerinin yok olmasını intac etmez. Üstelik yaratılış gâyesine sâdık kalan insan, bu âlemin zineti ve süsü kabûl olunduğundan, başka varlıkların semerelerinden istifâde kendisine meşrû' kılınmıştır. Hattâ denilebilir ki; nasıl insanın «mi'rac» ı ibâdetlerin en özü ve mütekâmili olan «namaz»'la gerçekleşiyorsa, maddenin «mi'râc»ı da gerçek bir mü'minin vücûduna dâhil olmasıdır.

Bu düşüncenin ışığı altında bakıldığında, herşeyin «insan için», onu rûhen ve bedenen saâdet ve selâmete ulaştırmak için olduğunu söyliyebiliriz. İslâm'ın insana ve onu ihâta eden eşyaya bakışı işte budur.

Varlıkların en şereflisi ve mütekâmili kabûl olunan insan, yaratılışındaki bu yüceliği en ziyâde «inkâr» ve «nefs» bataklığına sürüklenmekle kaybeder. O feci bir süfliyyete sürüklenmekten kurtarılamadığı takdirde içtimâî nizam adına kendisine ne tatbik etseniz boştur. Dünya'nın en iyi kanun ve usûllerinin şahsiyet zaaflarıyla malûl bir beşerî topluluk elinde hiçbir müsbet netice tevlîd etmiyeceği âşikârdır. Aksine «insan unsuru» sağlamsa, en kötü bir içtimâî nizam içinde bile, milletlerin yüz akı olan ideal davranışlara ve şahsiyetlere rastlamak mümkündür.

Türkiyemizin, asırlardan beri tevâlî eden maddî ve manevî kayıplarının başında, -bilhassa seçkinlerinin- mâruz kaldığı dehşetli bir şahsiyyet ve karakter zaafı gelir. Hakikaten bu yönden, inandığı ideal kıymet hükümlerinin mer'iyyet ve galebesi için, canını seve seve vermekten içtinâb etmiyen «devletlû» lardan günümüzün büyük ünvan ve iddialı nice küçük adamlarına kadar, her merhalede biraz daha gerilediğimiz meydandadır. Yakın tarihimizi dolduran şahsiyyetlerin pek çoğunun hayat mâcerâları doğru bir sûrette ortaya konulduğu takdirde, onların devir devir hâkim şahsiyyet ve fikirlere göre birbirinden çok farklı hüviyetler göstermiş oldukları acı bir gerçek hâlinde ortaya çıkar. Bunlar bir değil, belki «bin şahsiyyet» lidirler. Âdetâ bir «maske galerisi» ne sahiptirler. Devre göre birini çıkarır, diğerini takarlar. Böyleleri «rüzgâr gülleri» ne benzerler. Vecheleri dâimâ kuvvetten yana dönüktür. Rüzgâr ne taraftan eserse o tarafa meylederler.

Zamanımızın «rüzgâr gülleri» ni tedâi ettiren en tipik şahsiyyeti Ecevit'tir:

Gazeteci Ecevit başka, İnönü'nün koltuğu altındaki Ecevit yine başkadır. Onu kurucusu olduğu partiden kovarak yerine geçerken takındığı maske ise, bambaşkadır.

Muhâlefette iken «Nato'ya hayır» nâraları ile sol militanları coşturan Ecevit'in, Kıbrıs çıkarması akabinde «Nato'da Yunanistan'ın ayrılmasıyla açılan gediği kapayabiliriz!..» tarzındaki beyânı malûmdur. Dün «ak» dediğine bugün «kara» diyen bir gurup siyâset erbâbının, Türk münevverinin (!.) mâruz kaldığı şahsiyet ve karakter buhranını aksettiren kadrosu içinde hiç şüphesiz tipik ve mümtaz bir mevkii olan Ecevit'in acaba, kaç yüzü vardır!?.. Bakalım zamanla daha ne veçheler gösterecektir!..

Bu tiplerin galerisinde mevcud olan maskelerin çokluğu meşhur sihirbaz Zati Sungur'u bile mebhût eder. Denilebilir ki, devrimiz bir «rüzgâr gülleri» devridir. Ama sonuna yaklaşmış olan bir devir...

Kemalist İnkılâbın anatomisi

Kadir Mısıroğlu

— XXX —

Kemalist İnkılâbın Fârikaları

2 — MİLİTARİZM

— 4 —

İSMET PAŞA: — Fransızların neşriyatı: Gâzi ve İsmet Paşalar Serbest Fırkayı ezmek için bunu tertip ettiler. Doğrumudur diye soruyorlar, bu bir propagandadır.

GÂZİ PAŞA: — Kısa zamanda bu işi bitirmeli, herşey çıkmassa da zararı yok ayrı bir safha olur.

KÂZIM PAŞA: — Nakşibendi teşekkülü siyasidir, bütün isyanlar bunun hareketi ile başlamıştır. ABDÜLHAMİT TE BUNDANDIR. Eski ihtilâllerde öne düşen şeyhler hep Nakşibendidir. Bu malûmatla Divanıharp bu bu isyanı yapan bu tarikatın siyasî olduğunu ve tekkeler kapandıktan sonra faaliyetlerinin bir irtica hareketi olduğunu tesbit eder şeyhleri mevkufen mahkemeye alır. Tarihi ananeler böyledir. Tekkeler ya mektep yapılmalı yahut YAKILMALI. Bunlarla irtibatı olan diğer şahıslar da etraftan celbedilmelidir. Gazeteler hakkında da çok şiddetli muamele yapılmasını politik bulmam. Bunu daha tedrici ve daha sakin bir zihniyetle yapmalıdır.

GÂZİ PAŞA: — Paşam, hürriyet asrında mevkute sahiplerinin yerleri mahpesler değildir. Yarın 6 Kânunsani gibi sözler çok mühimdir.

İSMET PAŞA: — Bunlar derlerse ki, benim sözüm bukadar ağırsa ya FETHİ BEYİN söylediği sözler daha mı hafif?

GÂZİ PAŞA: — Onlar hatalarını anladılar sustular. Fakat bunlar devam ediyorlar ve bu yazıları yazdıranları ve talimat verenleri söyleriz diyorlar. Gelsin söylesinler. Gazetecilik yapanlara hürriyetin matbuatın böyle olmadığı divanıharpte sorguya çekilmekle anlatılmalıdır.

ŞÜKRÜ KAYA: — Bayburt ihtilâlinde askerimizi kesenler Nakşibendilerdi. 31 Mart Vakasında VAHDETİ de Nakşi idi.

KÂZIM PAŞA: — Bitlis de de büyük bir isyan oldu idi. Bozkır isyanını yapanlarda da Nakşibendiler vardır.

GÂZİ PAŞA: — Bu teşekkülde kadın mensuplar meselesi de mühimdir, bunlara müsamaha etmek doğru değildir. KUMANDANLAR BİLMELİDİR LER Kİ BU TARİKAT YOK EDİLECEKTİR, siyasi irtibat aranacaktır.

KÂZIM PAŞA: — Bu tarikat muzır bir yılandır, mahvedilmelidir.

GÂZİ PAŞA: — Hiçbir yerde KUTUP ve KUTBÜL EKTAP bırakılmamalıdır.

ŞÜKRÜ KAYA: — Cenabıhak isterse kâfirlerle de müslümanlığı muhafaza eder hadisi ile propaganda vardır buda İNGİLİZLER gelirse zararı yoktur demektir ve telkindir.

İSMET PAŞA: — Başkumandan a seferde idam selâhiyeti verileceği Teşkilâtı Esasiye ye girmelidir. Bunda idam cezası meclise aittir.

ZEKÂİ BEY: — Böyle bir kanun vazı Teşkilâtı Esasiye ye muhaliftir, amma meclis çıkarmıştır. 595 sayılı kanundur.

İSMET PAŞA: — Teşkilâtı Esasiye menafidir, idam cezaları bahsedilmemiştir, icra edilemez.

— GÂZİ PAŞA: — İdam cezasını Meclis tasdik etsin.. (Buya genelmidir)

2 — Nazarımız yalnız bir mıntıkaya münhasır kalmayacaktır.

3 — Alâkası tebarüz edenler tecziye olunacaktır, kesif muhitler dağıtılarak temizlenecektir.

4 — İdam cezaları beklemeksizin kısım kısım derhal tatbik olunmalıdır. (Meclis tasdik edecektir)

5 — Menemen ve alâkadar köylerin sorumlu ilân edileni ve gayrımeskun hale konması için hususi kanun çıkarılacaktır.

6 — Kadın mensuplar mühimdir, müsamaha olunmamalıdır. (Balıkesir de Şeyh Halil den sorulsun)

7 — Bu meseledeki esas siyaset bütün alâkadarlara lüzumu gibi anlatılmalıdır. (Radikal ve ibret verici misal olacak icraat)

YENİ YAZININ TATBİKHİ

Komisiyon imlâ lugatini hazırlamakda-dır. Luga forma, forma nesr oluna cak, bu suret-le her kes lugatın bir kısmını elde etmis olacak-tır.

Tâlim ve terbiye reisi Ankaraya gitti.

Mehmet Emin bey

Ahmet Rasim bey

یكی یازینك تطبیقی ایچون معارف وكالتنده كی احضارات مساعیسنه اشتراك ایتمك اوزره تعلیم وتربیه رئیسی محمد امین بك دون آقشامكی ترنله مستعجلاً آنقره‌یه حركت ایتمشدر .

قومیسیون املا لغتنی حاضرلامقده‌در. قومیسیون لغت مساعیسنی شویله تنظیم ایتمشدر: اولا شیمدیكی لغتلرك یكی حرفلرله شكللری تثبیت اولونمقده ، مطبعه‌ده بو شكللردن متعدد پرووالر بالصیلوب اعضایه توزیع اولونمقده ، اعضا لغتلرك املا شكلی حقنده نوطلر آلدقدن صوكره قومیسیونده مناقشه ایدلمكده واونده صوكره طبع اولونمقده‌در. لغت فورمه فورمه نشر اولونه‌جقدر . بو صورتله هم هركس لغتك برقسمنی دائما النده بولوندیره‌جق، هم ده كلمه‌لرك طرز املاسی حقنده برفكر ایدینه‌رك هنوز یازلمامش لغتلری دوغری یازمغی اوكره‌نه‌جكدر.

قومیسیون لغت مساعیسنی دها ایی ودها امنیتله تنظیم ایچون یكی اعضالر آلمشدر. علاوه اولونان اعضالرك اسامیسی بروجه آتیدر : احمد راسم بك ، لتنبی بها بك ، جلال ساهر بك ، ازمیرلی اسماعیل حقی بك .

1 Eylül 1928 tarihli «Milliyet Gazetesi»nden alınmış bir kupür.

na karar verildi).

Menemen ve malûm köyler ahalisinin kâmilen tehcirini Gazi Paşa çok şiddetle ileri sürüyordu. İsmet Paşa muhalefet ediyor, mahzurlarını sayıyor, Kâzım Paşa ile Şükrü Kaya İsmet Paşa ile beraber. Fakat Gazi mussır olmakla beraber kış geçinceye kadar kalsınlar diye mühlet veriyor ve müzakereyi şöyle hülâsa ediyorlardı:

1 — Vaka, irticai, mürettep ve siyasidir. Umumi veya mıntıkavi midir? (Bölgesel mi-

8 — Muamelâtı zatiye şefi Osman Şevket ve Ali Seydi Beylerle daha bu gibiler tahkike tabi tutulacaktır.

9 — Üçüncü maddenin 2. fıkrası için şu manada kanun maddesi ve onun tatbiki lâzımdır: Örfi Divanıharp lüzum gördüğü kimseleri memleketin bir mahallinden diğer mahalline muvakkat veya daima olarak tedip eder uzaklaştırır. Mahal tayininde hükümetle mutabık kalır.

10 — Şeyhlik ve müridliğe fiilen müdavim oldukları sabit olanlar hakkında ağır ceza tatbiki için kanun.

11 — Sonposta, Yarın, Köroğlu, Hüradam, Yeniasır gibi gazetelerin tesir dereceleri aranmalı ve ona göre muamele yapılmalıdır. Kâzım Karabekir'in Hüradam a makale yazması şayanı dikkattir.

12 — Menemen Belediye Reisi nin nutkundan silinen (VASIF sildirmiş) cümlelerin maksadı araştırılacaktır. Balıkesir de VEHBİ BEY, ALİ HİKMET PAŞA ya «asker ateş etmezse ne yaparsınız. Biz onlara karşı göğsümüzü açarız» demesi şayanı dikkattir. Antalya da askere taş, sandalye atanlar kimlerdir? Şeyhlermidir? Abdülkemali nin adamı ile tekbir bayrak gibi şeyler varmıdır? Araştırılacaktır. Feneryolunda Bağdat Caddesinde Hüseyin Paşa köşkünde mukim BEDİRHANİLER den Kürt Hüseyin Paşa damadı Erkanıharbiye miralaylığından mütekait ve halen sigorta müfettişi FEVZİ üzerinde dikkatle durulacaktır. Fevzi Bey'e ŞEYH ESAD'ın halifesi diyorlar. Abdülkadir Kemali'nin takibi lâzımdır. AYDIN eski belediye reisi MEHMET EMİN BEY halkçı ve metin bir zat idi. İstifa ettirilmiş. ŞİMDİKİ HALK FIRKASI REİSİ ADNAN BEY (MENDERES) evvelce SERBEST FIRKA REİSİ idi, anlayışlı bir gençtir.

Toplantı bitti. Ayrılırken İsmet Paşa bana şunları söylüyordu:

«— Bir kimse gazetesinde fena beyanat yapar fena fikir neşrederse çağırıp tahkik etmeli, hüviyeti tesbit olunmalıdır. Divanıharp aleni olur, lüzum görürse hafi celse yapar. Menemen müddeiumumisi niçin ilk tahkikat yapmamış ve rapor almamış? Onu da sıkıştırmalı. Şeyhlerin eski reislerini sormalı. Sonra tekkeler kapandıktan sonra faaliyet yaptınız yapmadınız? Balıkesir de eski şeyhler kimlerdir? Sururi'nin üç aylık evrakını oğlu yakmıştır. Paltosunda Kıbrıs kâğıdı çıkmış. Şeyh Esat Erbil de menfi bulunmuş oradaki teşkilât kimlerdi?»

Notlarım bu kadardır. 27 Ocak'ta Atatürk İzmir'e geldi ve kendilerini Alaşehir'de karşıladım...»

iktisad

SANÂYİLEŞME ÜZERİNE

— 1 —

Ergin BAKİOĞLU

1 — UMÛMÎ OLARAK

Çağımızda sanâyileşme iktisâdî gelişmenin remzi (sembolü) haline gelmiştir. Daha ileri bir görüşle, sanâyileşme, bazı istisnalar dışında, iktisadî gelişme ile aynı mânâya gelmektedir.

Gerçekten, azgelişmiş bir ülke sanâyileştiği ölçüde azgelişmişlikten kurtuluyor demektir. Gelişmeyi iktisâden büyüme mânâsında alırsak, sınaî büyümenin diğer sektörlerin büyüme hızlarına nazaran daha yüksek olduğu şüphesizdir.

Sanâyi sahasındaki yatırımların, gelir elde etmede ve yeni yatırımlara imkân hazırlama bakımından önemi büyüktür.

Ziraâtte büyümenin sınırlı olmasına mukabil, sanâyileşmede böyle bir husus mevzuubahis olmamaktadır. Zirâ ziraâtte en azından toprağı genişletmek imkânı yoktur. Halbuki sanâyide sınırsız istihsal unsuru kullanma imkânı vardır.

Bu itibarla, gelişmek isteyen bir ülkenin, bütün iktisadî kaynaklarını işletebilmesi ve değerlendirebilmesi için sanâyileşmek zarûreti vardır.

Sanâyideki müstahsiliyetin ziraâte nisbetle fazla olması, ziraâtten sanâyie işgücü akımını kuvvetlendirmiştir.

Nitekim, Myrdal'ın da dediği gibi ileri lkelerde sanâyiin gelişmesi iktisadî sahada olduğu kadar yaşama sahasında da yüksek seviyelere gelmeyi mümkün kılmıştır. Bu bir bakıma, sanâyileşmenin yüksek yaşama standartlarının sembolü haline gelmesi demektir.

Bu sebepledir ki; sanâyi sektörü sağladığı yüksek gelir imkânları yönünden fâal işgücü için câzip bir sektör haline gelmiş ve bu câzibesini elân da sürdürmeye devam etmektedir.

Buraya kadar sanâyileşmenin iktisadi gelişme bakımından bir zarûret olduğunu ifâdeye çalıştık. Fakat bunun tek başına iktisadi gelişmeyi gerçekleştireceği hiçbir zaman düşünülmemelidir. Esâsen dünyanın her ülkesinde iktisadî gelişme faâliyeti üç ana sektör (Ziraât, Sanâyi ve Hizmetler) tarafından sürdürülmektedir. Bu itibarla sektörlerden birinde gösterilen ihmâl diğerleri üzerinde menfi tesirler husûle getirmektedir. Çeşitli sebeplerle bu gibi hataların dünyanın birçok ülkesinde işlendiği görülmüştür.

Bilhassa az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde, sanâyileşmenin herşey demek olduğu şeklinde yanlış bir kanaât vardır. Bu ülkeler kalkınma plân ve programlarında nedense sanâyii daima kurtarıcı bir sektör olarak düşünmüşlerdir. Bilhassa ziraât gibi toprak ve diğer tabiât şartlarının kerîm imkânlarından kâfi derecede faydalanmaya gereken ehemmiyeti göstermemişlerdir.

Buna mukabil bu ülkelerin tek başına ziraâtle kalkınacakları da düşünülemez. Ziraâtten sağlanacak birkaç çeşit ihraç malının bu ülkelere, modern dünyanın sahip olduğu imkânları bahşetmesi biraz imkânsız gibi bir şeydir.

Bugün için, gelişmekte olan ülkeler yönünden sanâyi ile ziraât birbirlerinin karşılıklı müessirleri durumundadır. Ziraât, sanâyi için büyük bir alıcı kitlesine sâhip bir pazar, yine sanâyi için gerekli işgücü bakımından bir kaynak olma vasfına sahiptir. Buna mukabil sanayi de, ziraât için, bilhasa ziraâtteki istihsal şeklinin modernleştirilmesi başka bir ifadeyle makine ve teçhizat tedâriki yönünden büyük bir ehemmiyeti hâizdir. Son yıllarda büyük projelerin gerçekleştirilmesinde ziraâtın sınaî menşeli «girdi»lere olan ihtiyacı gittikçe artış göstermektedir.

Bu durum bizi bir bakıma Korkut Özal'ın dediği gibi «sınâî ziraâte» götürmektedir.

Yukarıdanberi umûmi hatlarla çerçevelemeye çalıştığımız sanâyileşme mes'elesi aslında ihtiva ettiği sayısız iktisadi ve içtimaî teferruat itibariyle günümüz hükûmetlerini meşgûl eden birçok mes'elelerin kaynağı haline gelmiştir.

Bilhassa Türkiye açısından sanâyileşmenin ortaya çıkardığı mes'eleler bu sütunda tek tek ele alınıp incelenmeye değer bir ehemmiyeti hâizdir.

Yazımızın bundan sonraki bölümlerinde, önce sanâyileşme hareketinin gelişmiş ülkelerdeki tarihi gelişme seyri, daha sonra azgelişmiş ülkeler yönünden ve nihâyet Türkiye açısından ortaya çıkardığı meseleler incelenecektir.

(Devamı var)

FİLDİŞİ KULEDEN

Cemil Meriç

AYDINLARIN DİNİ: İZİMLER

İrfan, düşüncenin bütün kutuplarını kucaklayan kelime. Tecessüsü madde dünyasına çivilemeyen, zekâyı zirvelere kanatlandıran, beşeriyi ilâhî ile kutsîleştiren uzun ve çileli bir nefis terbiyesi, İslâm, insanı parçalamaz. İrfan: kemâle açılan kapı; amelle taçlanan ilim. Batı'nın «kültür» ünde bu zenginlik, bu ihtişam, bu hâyâta istikamet veriş yok. İrfan bir mevhibedir. Cehidle gelişen bir mevhibe. Kültür; katı, fakir ve tek buudlu bir lâfız. İrfan, beşeri beşer yapan vasıfların bütünüdür. Kültür, homoekonomikus'un kanlı fetihlerini gizlemeye yarayan bir şal. İrfan; dinî ve dünyevî diye ikiye ayrılamaz. Yani her bütün gibi tecezzi kabul etmez.

Kültür kaypaklığı, müphemiyeti ve seyyaliyetiyle Avrupa'dır. Târif edilmeyen ve edilemeyen bir kelime. Kâh suda, kâh karada yaşayan bir hilkatgarîbesi; Alman için başkadır, Fransız için başka. Bazan içtimâî hâyâtın bütününü ifâde eder, bazan bir alışkanlıklar, bir kazanılmış hünerler mecmuasıdır. Şimdi hâyâtın kendisidir, şimdi cilâsı.

Avrupa'nın kılı kırka ayıran tahlilci zekâsı bilgiyi dünyevi ve dinî diye ikiye böler. O'na göre dinî kültürle lâdinî kültür farklı mefhumlardır. Dünyevi kültür ne demek? Kültürü toprağa zincirleyen bu anlayış da bir ideoloji, yâni, bir aldatmaca değil mi?

Din asırlardan beri yaşayan ve nesilleri huzura kavuşturan tecrübeden geçmiş bir inançlar manzûmesi; sıcak dost, köklü. Batı'nın dünyevi dediği kültür ise, hâkimiyetini tahkim için düşman ülkelere ihraç ettiği sefli bir ideoloji. Taarruzun hedefi haçlı seferlerinden beri aynıdır; kılıçla kazanılamayan zaferi yalanla kazanmak. İdeolojiler tahribe yeltendikleri imânın yerine sahtelerini ikâme etmek için uydurulan birer ersatz'dır. Başka bir değişle, remizleri, merâsimleri ve kiliseleriyle çağın icaplarına uydurulmuş birer inanç manzumesi. Rüştünü idrak etmeyen nesillere ilim diye yutturulan, yalnız; zarflarıyla ilmî, muhtevalarıyla masal, birer bulamaç.

Şöyle diyelim; Avrupa tanzimattan beri aynı emelin kovalayıcısıdır: Türk aydınında mukaddesi öldürmek. Mukaddesi yani İslâmiyeti. Bu mukaddesin yerine kendi mukaddesini aşılayamazdı. Çünkü; misyonerin hedefi, Devlet-i Âliyye'yi hristiyanlığa kazanmak, yani, Devlet-i Âliyye ile bütünleşmek değil; ezelî düşmanını «etnik» bir toz yığını hâline getirmekti. İstediği kalıba sokacağı şuursuz ve iradesiz bir toz yığını. Kaldıki İslâma teklif edeceği bir mukaddesi de yoktu Avrupa'nın. Tahrip ameliyesi hiç değilse aydınlar «kesimi»nde tam bir başarıya ulaştı. Batının, muharref hristiyanlığa tevcih ettiği tenkitleri kendi dinimiz içinde geçerli sandık. «Hür-endiş» likleriyle övünen nesiller türedi. «Hür-endiş» ler ananeye düşmandılar, tek mâbutları vardı: Teceddüt; tek mâbetleri: Avrupa. Celâl Nuri, Abdullah Cevded, Baha Tevfik ve Sabahaddin Bey vs. Sözde, bir isyandı bu.. taassuba, istibdada karşı zekânın direnişiydi. İzmihlâlin mes'uliyetini imâna yükleyen bu zavallılar bir asır önceki Fransız İntelijansiyasının kiliseye karşı savaşını tekrarlayan şuursuz birer aktördüler. Zehirli telkinleri mukavemet kalelerini yok etti. İmansız ve idealsiz nesiller türettik. Pusuda bekleyen yabancı ideolojiler setleri yıkılan ırmaklar gibi yayıldılar ülkeye. Bunları üç zümrede toplayabiliriz:

1 — Hiç bir dünya görüşüne bağlı olmayan ve sırf ihraç maksadıyla uydurulmuş müstehase telkinler. Bizim için uydurulduklarından onları millî diye vasıflandırdık. Bu tahripkâr telkinlerin mümeyyiz vasfı tarihe düşmanlıktı. Tarihe yani millî birliğin, milli şuurun biricik mimarına. Osmanlı barbardı. İslâmiyet gericilikti; biz hitit'lerin, sümerli'lerin çocuğuyduk vs.

2 — Bir nevi nasyonâl sosyalizm. Nasyonal sosyalizm Alman Milletine mahsustur ve ithal edilemez. Ancak karikatürü yani muharref bir nasyonal sosyalizm türkleştirilebilir. Hayvanî'yi yani biyolojik'i, ilâhîleştiren bir inancın, bütün kavimlere kucağını açmış bir câmiadan iltifat görmesi beklenemezdi.

3 — Sosyalizmler. Başka ülkelerin tezadlarını halletmek ve hristiyan batı medeniyetinin karşılaştığı engelleri ortadan kaldırmak için imâl edilen sosyalizmler bize tarihi çerçevelerinden sökülerek, içtimaî muhtevalarından tecrid edilerek ezeli ve ebedi birer nass gibi takdim edildi.

Üç zümrede topladığımız bu hazmedilmemiş ve hazmedilmesine imkân olmayan inanç manzûmeleri, hep aynı iştiyakı cevaplandırmaktadırlar, yani, her üç inanç da mâhiyetleri icabı dinîdirler. Mâhiyetleri icabı dedik, zira üçünün de, ilmihalleri, râhipleri, remizleri vardır. Üçü de şuura değil, şuur altına hitap ederler. Tenkid ve münakaşaya tahammülleri yoktur.

Geniş halk tabakaları, ecdaddan müntekil imanlarına sıkı sıkıya bağlıdırlar. Rasyonal, irrasyonel gibi nevzuhur tefriklerden habersizdirler. İslâmiyet'i toptan benimserler. İthal malı ideolojiler intelijansyamızın inhisarındadır. Bütün zorlukları çözer bütün meçhulleri onlarla aydınlatırlar. İslâmiyet halk tabakalarının «kültür» üdür. Bu sözde-dünyevi kültür ise aydınların dini...

İbret Aynasında

ÇEHRELER

M. Ertuğrul Düzdağ

Madam Berthe Georges-Gaulis

— V —

BIYIKLIOĞLU NE DİYOR?

Tevfik Bıyıklıoğlu (1898 - 1961), İstiklâl Harbinde Garp cephesi harekât dairesi başkanlığı Mudanya ve Lozan konferansları askerî müşâvirliği, Mustafa Kemal zamanında Riyaseticu hur umumi kâtipliği Moskova büyük elçiliği, TTK ilk başkanlığı, Genelkurmay Harb Dairesi tarih başyazarlığı gibi mevki ve makamlarda bulunmuştur.

Türk Tarih Kurumu tarafından 1955'de neşr olunan «Trakya'da Millî Mücadele» adlı eserinin 1. cildinin 410. sayfasında Madam Gaulis'ten şöyle bahs etmektedir:

«... Bu hâdiseler (Doğu Anadolu'daki zaferler, Yunanistan'da Venizelos'un seçimi kaybetmesi vb.), İtilâf devletlerini Ankara ile gayrı resmî bir şekilde ve dolambaçlı yollardan temas aramaya sevk etmişti. (...) Fransa'nın, Fransız politikacı ve mebuslarından Franklin Bouillon'u ve tanınmış yazarlardan ve Fransız Genel Kurmayı'nın yakınlarından Bayan Berthe - Georges Gaulis'i Atatürk'ün nezdine göndermeleri, Türk dâvasının zafere doğru yürüdüğünü (...) gösteriyordu.»

AKYÜZ'E GÖRE GAULİS

Yakın tarihimizle ilgili kitaplar içinde Madam Gaulis'e en fazla yer ayıran - mevzuu dolayısıyla bu pek tabii olmaktadır - Doç. Dr. Yahya Akyüz olmuştur.

Türk Tarih Kurumu tarafından 1975'te yayınlanan «Türk Kurtuluş Savaşı ve Fransız Kamuoyu» adlı kitabında, Gaulis'in Fransa'da çıkan yazıları ele alınmıştır. Türkiye'deki hareket ve faaliyetleri ise Doç. Akyüz'ü alâkadar etmemiştir.

Şimdi de Akyüz'ün eserinden, Gaulis'in yazılarını ve bunların tesirlerini öğrenelim:

«Fransız yazarları arasında ise Türk propagandasını büyük bir maharetle, aktif ve etkili şekilde yürüten üç isim vardır ki onlar üzerinde biraz durmak gerekir: Pierre Loti, Claude Farrére, Madam Gaulis.» (s. 24).

İlk ikisi hakkında bilgi verdikten sonra:

«Madam Berthe - Georges Gaulis'e gelince, uzun yıllar Türkiye'de kalan bu Türk dostu yazar, Kurtuluş Savaşı sırasında birkaç kez Anadolu'ya geçmiş, Paris'te Türk tezini savunan makale ve eserler yayınlamıştır. Kurtuluş Savaşı sırasında basılan eserleri şunlardır: Le Nationalisme Turc (1921), Angora et le Nationalisme Turc (tarihsiz, muhtemelen 1922 başları), Angora Constantinople, Londres (1922).

«Türk tezini ülkesinin kamuoyuna duyurmaktaki çabaları nedeniyle Türkler, «Size daha iyi bir isim bulamıyoruz» diyerek ona «Dördüncü kuvvetin, yani Fransız kamuoyunun elçisi» adını vermişlerdir. (L'Intransigeant, 2 Juin 1921, s. 1)» (s. 31)

«Bu sırada Madam Gaulis Anadolu'ya gelmiş, millî hareket ve liderleri konusunda izlenimlerini hiç umulmadık bir gazetede... Journal des Débats'de (11 Novembre 1919) yayınlamıştı. Gaulis: «Elde şemsiye, herhangi bir korkunun gölgesiyle karşılaşmadan milliyetçi hareketin göbeğinde rahatça do'aşılabilir» diyerek, Anadolu'yu bir sükûnet vahası gibi gösteriyordu.»

«Madam Gaulis'e göre de Meclis, amaçlarına ulaşınca, yani «Hilafe ve Sultanın bağımsızlığı ile Türkiye'nin millî bütünlüğünü sağlayınca dağılacaktır. (Le Nationalisme Turc, 1921)». Fakat Anadolu hareketinin karşısındakiler aksi görüştedirler. Auguste Gauvain der ki: «Cihad ilânı ile zavallı köylüleri fanatikleştirmeye çalışan bu dinsiz imansız kişiler, yığınları harekete getirmek için Halifenin mutlak bağımsızlığını ileri sürüyorlar. Gerçekte ise kendileri sultana kukla muamelesi yapıyorlar (Journal des Débats, 14 Juin 1921 s. 1) (s. 65) nal des Débats, 14 Juin 1921 s. 1)». (s. 65)

«Türkiye'ye gelen yazarlardan birincisi Madam Gaulis'tir. Daha II. İnönü savaşı sırasında cepheyi gezmiş, on gün kadar Türk ordusu ile teması olmuştu. Sakarya savaşından sonra Aralık ayında onu tekrar Ankara'da görüyoruz. Le Figaro, Le Matin gezetelerine gönderdiği mektuplarda (Ocak 1922) Mustafa Kemal'den ve Çankaya'daki evinden, millî hareketin doğuşundan, Türk kadınlarının vatanperverliğinden, Yunan zulüm ve yangınlarından, İngiltere'nin Ortadoğu'da plânladığı oyunlardan bahs etti.» (s. 203)

(Devamı var)

İKİNCİ CELSE

Açılma saati : 2 sonra

REİS — Birinci Reisvekili Hasan Fehmi Beyefendi

KÂTİP : Mahmud Said Bey (Muş)

REİS — Celse küşadedildi efendiler

3. — Malta'dan avdet etmiş olan Sivas Mebusu Vâsıf Beyin Meclise takdimi

REİS — Malta mağdurininden ve müdafaai memleketin ilk mücahitlerinden Sivas Mebusu Vasıf Beyi takdim ederim. (Alkışlar. Kürsiye sesleri)

VÂSIF B. (Sivas) — Efendiler, Meclisin ağuşundan bizi İngilizlerin nasıl bir kast ile aldığını biliyorsunuz. Fakat Meclisi Âlinin takibettiği meslek onların kasdına meydan bırakmadı. Arkadaşlarımız dağılmadılar ve burada toplandılar, vazifeye devam ettiler. Millet hakkındaki emeli pek iyi bir surette takibettiler. Bu nihayet İngilizler, bizi tahliye edüp ve en sonra aldıkları yerden geri alıp bu Meclise getirdiler ve getirmeye mecbur kaldılar. Bu suretle Meclis tarihine kaydetti ve İngilizler'de kendi tarihine bir sayfa kaydettiler. Bir fark ile ki, bizimkiler zafer ve şeref kaydettiler onların ki, ise bir hezimet. Âlemi medeniyete karşı tarihlerini bir zulüm ile telvis ettiler. Büyük Millet Meclisini temsil eden sizlere teşekkürle beraber tebrik eylerim. (Alkışlar)

5. — TAKRİRLER

1. — Van Mebusu Haydar Beyle arkadaşlarının, dâvayı millînin tahakkuku hususunda gayreti sarf etmiş olan Madam Gulis'e Meclisçe beyanı teşekkür edilmesine dair takriri.

Riyaseti Celileye

Dâvayı millîmizin ispatı meşruiyeti için pek fedakârlıklarda bulunan Muhterem Madam Gulis Cenaplarına Meclisçe beyanı teşekkürat edilmesini teklif eyleriz.

Van Mebusu	Kozan	Sivas
Haydar	Fikret	Zülfü
Trabzon	Erzurum	Kars
Hüsrev	Hüseyin Avni	———

(Şiddetli alkışlar)

HACI TEVFİK Ef. (Kângırı) — Yaşasın insaniyet perverler.

2. — İCRA VEKİLLERİ MUAMELÂTI

1. — Nafıa Vekili Rauf Beyin istifanamesi.

REİS — Sivas Mebusu Rauf Beyefendinin, Nafıa Vekilliğinden istifanamesi var.

T. B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

Hastalığım dolayısiyle dünkü Perşembe günü Heyeti Umumiye halinde içtima eden Meclise ispatı vücut edemedim. Bugün içtimaı mezkûrde hazır bulunan 167 zattan ancak 84 zatın reyi itimadiyle münhal bulunan Nafıa Vekâletine intihap buyurulduğumu öğrendim. Böyle mühim ve hayati anlarda vekâlet umurunun deruhte ancak Meclisi Âlinin bihakkin itimadına liyakatle mümkün olabileceği kanaatinde bulunduğumdan izhar buyurulan itimada arzı teşekkürle beraber mevcut âzaya nazaran reyi itimat adedini vazife ve mukabili olan mesuliyeti deruhde için kâfi göremediğimden bu vazife için daha büyük itimada mazhar bir zatı vekâleti mezkûreye intihap buyurmak üzere Nafıa Vekâletinden istifamı arz ve kabulünü istirham eylerim.

Sivas Mebusu
Hüseyin Rauf

— 286 —

Birinci Büyük Millet Meclisi'nin Berthe Georges - Gaulis'e teşekkür edilen 21 Kasım 1921 tarihli toplantısının zaptı

TESBİT

Sadık Özarslan

İMAM-HATİBLİ

İmam-Hatib Mekteblerinin kurulduğu ilk yılları çok iyi hatırlıyorum. Okuyan çocukları ve onların okudukları yerleri yakînen biliyorum. Zirâ biz de onlarla beraberdik. Şimdi hatırlıyorum o günleri de, kat' edilen merhaleleri düşünüyorum.

Ne günlerdi o günler!.. Cıvıl cıvıl ötüşen çocukların inip çıkarken gıcır gıcır ses çıkaran binâlarda okudukları o günler ne günlerdi! O günlerde ne olacağımız bile belli değildi... İstikbâlimiz tamamen meçhul gönünüyordu. En yakınlarımız ilahi bizleri, bu ilim ve irfan yuvalarından soğutmaya ve ayırmaya çalışıyorlardı.

Bizlere neler söylenmiyordu ki!.. Sağdan-soldan lâflar atılıyor, sokaklardan geçerken arkamızdan: «İmam!..» diye bağırılıyor; ne yobazlığımız, ne softalığımız kalıyordu. Sâhalarda, başka liselerle futbol oynarken bizden bir tanesi düşmeye görsündü... Türbinlerden: «İmam, Yâsin oku!..» şeklinde bağırmalar olur, böylece her İmam-Hatibli, manevi bir baskı altında tutulurdu. Hatta derslere gelenler içinde de mâneviyatımızı bozmak isteyenler ve bu gâye ile didinenler bulunurdu.

Evet, ne günlerdi o günler!.. İstikbâlimizin ne olacağı belli olmayan günler!.. Hocalarımızdan birisi, İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nün açılışını anlatmıştı... Enstitünün açıldığı ve tedrîsâta başladığı mühitin sâkinleri, pankartlar hazırlayıp ayağa kalkmışlar: «Biz, böyle bir gerici yuvasının buraya açılmasını istemiyoruz! Bunlar, bizim çocuklarımızın ahlâkını bozacaklar!» şeklinde aleyhde tezâhürata başlamışlarmış... Ne garîb ve ne acı!..

Amma.. O acı günler artık arkada kaldı. Köprünün altından çok sular geçti... ve seneler sonrası çok şeyler değişti. İmam-Hatibli, milletimizin gönlünde taht kurdu... İmam-Hatiblinin mektebini, azîz milletimiz kurdu. Buralar pırlanta gibi gençlerle, îmanlı ve ihlâslı gençlerle doldu... Bugün, şayet yanılmıyorsam, sayıları «yüz yetmiş iki»yi buldu. Buralarda onbinlerce vatan evlâdı müsbet ve mânevî ilimler üzerinde durmakta; mezunları, Müslüman Türkiye'ye ışıklar saçmaktadır. Yanımızda olmaları lâzım gelenlerin bile aleyhimizde bulunmalarına rağmen, mübârek kervân yürümekte, emin adımlarla istikbâle doğru ilerlemekte... önüne çıkan engeli ustalıkla aşmasını bilerek hedefine nerede ise ermektedir.

O kara günlerde okuduğum mektebdeki duvar gazetesine *«Ne Olacağız»* başlıklı bir yazı yazmış; arkadaşlarımızdan bazılarını, düştükleri ümidsizlikten kurtarmaya çalışmıştık. Bu yazı, o sıralarda bütün arkadaşlara okunmuştu ve duvar gazetesine başmakale olarak konmuştu. Herhâlde hatırlayan kardeşlerimiz vardır.

İmam-Hatiblim bazıları yıkmaya çalışır ve hatta yıkarken, herşeyi yerle bir ederken; sen, yapıyorsun, dâima yapıcı yolda bulunuyorsun... Üstelik yıkılanları da düzeltiyorsun. Yapıcı yolda, millete hizmet yolunda daha nice mesâfeler kat' edeceğinden eminiz. Bir ve beraber olarak, İSLÂM'ı tek ölçü olarak ve kardeşçesine yaşayarak hizmet yarışında bulunacağına, haklarınızı koruyacağınıza inanıyoruz. Selâm cümlenize!...

ALMANYA İNTİBALARIM

— 8 —

islâmi temâyül bakımından irâdesinin hakka doğru kayışı bu hâdise ile başlıyordu. Kendisi bana bu hâdiseyi şöyle nakletmişti:

«— Goethe Enstitüsü'nde daha ilk gün önüme konulan yemekte domuz eti bulunmasından endişe ettim. Lokanta âmirine müracaat ederek yiyeceğim yemeklerde domuz eti bulunmaması hususunda kendisinden bir garanti taleb ettim. Bana böyle bir garanti veremiyeceğî, şimdiye kadar buraya bir çok Türk ve müslüman gelmiş olduğu halde, hiç kimsenin böyle bir talebde bulunmadığından bahisle tabldotta ne varsa onu yemek mecbûriyetinde olduğumu söyledi. Bunun üzerine kendisiyle münakaşaya başladık. İş büyüdü. Beni Enstitü Müdürünün huzuruna çıkararak mes'eleyi anlattı. Tuhaftır ki; bu medeni olduğunu iddia eden insanlar kimsenin inancına saygı göstermek istemiyorlardı. Kısacası Enstitü Müdürü de yemekhâne âmirinin söylediklerini tekrarlıyordu. Onunla da cedelleşmeye başladım. Yanında bir misafir arkadaşı vardı. Bir müddet münâkaşamızı sükûnetle dinledikten sonra söze karıştı ve sonradan bana tercüme edildiğine nazaran aynen şunları söyledi:

«— Bu gence haksızlık ediyormız mezkûr mütâleasında diyordu ki:

«Biz, sanayi hareketlerinde çok ileri gittik. Fakat kaydettiğimiz maddi terakki ile inançlarımızı bağdaştıramadığımız için bu gelişme gitgide dinimizin aleyhinde bir seyir takip etti. Madde, Hristiyan Batı insanının bir nevi ilâhı mevkiine yükseldi. Sanayi sâhasındaki her çırakki, insanların daha materyalist bir anlayışa sürüklenmesine ve inançlarının zayıflamasına sebep olmuştur. Kısacası biz Hristiyanlar maddiyat ile mâneviyâtı bağdaştıramadık. Halbuki, şimdi Türkler de sanayi hamlelerine girişmiş bulunuyorlar. Onlar herşeyi mânevileştirmek (moralize etmek) alışkanlığındadırlar. Ben zannediyorum ki; Türkler, maddi terakki karşısında mânen tereddiye uğramıyacaklar ve maddiyat ile mâneviyâtı bağdaştırmanın güzel bir örneğini gerçekleştireceklerdir. Böylece, biz avrupalılara ders vereceklerdir. Aslında uzlaşmaz iki ayrı unsur olmayan madde ile mânanın, âhenkli bir şekilde bir arada yürütülmesi imkânının müşahhas bir hâle gelebilmesi için, Türkler'in sanâyi hamlelerine girmelerini ümid ve sevinçle karşılıyorum...»

Goethe Enstitüsü Müdürü'nün yanında tesâdüfen bulunan bu zatın Papa'ya atfen söyledikleri te'si-

Berlindeki konferansımızı dinleyen mahşerî kalabalıktan bir görünüş

sunuz. Biz Avrupalılar, medeni olduğumuzu iddia eder dururuz. Medenî insan, herşeyden önce karşısındakinin şahsiyetine saygı duymak mecbûriyetindedir. Şahsiyet ise duygu, düşünce ve inanışlardan teşekkül eder.

Bu gencin dinine göre, domuz eti haramdır. Binâenaleyh kendi itikadınca bunu yemekten imtinası, hem hakkı ve hem de dinî bir vazifesidir. Siz, müessese olarak ona bu imkânı sağlamakla mükellefsiniz.

Beni bu gencin fuzûlî avukatı gibi telâkki etmeyin. Böyle düşünmemin bence çok derin bir sebebi vardır. Önce size onu anlatmalıyım:

Biliyorsunuz ben katoliğim. Bu itibarla papalığın neşriyâtını tâkip ederim. Bundan birkaç ay evvel Papa'nın Türkler hakkında bir mütâleasını okumuştum. Bu mütâlea bana son derecede tesir etmişti. Papa-rini göstermiş olacak ki; Rüştü Banaz'ın ısrarlı talebi kabûl edilmiş ve kendisine o günden sonra, hastalar için çıkarılan yemeklerden bir tahsis yapılmıştır. Zira, domuz eti gıdaî değeri itibariyle beğenilmediği için hastalara verilmezmiş...

Burada Rüştü Banaz'ı sıkıntıdan kurtaran şu mütâlea üzerinde biraz durmak istiyoruz:

Hakikaten Türk Milleti, sanayi hareketlerine geç başlamış olmakla beraber, yukarıda bahsi geçen zâtın söylediği gibi bütün âleme karşı, ciddi ve hayırlı bir vazife görmek ve emsâl teşkil etmek mevkiindedir. Zira, herşeyi mânevileştirmek hususunda tarihi bir alışkanlığı vardır. Anadolu'da dolaşan bir ecnebinin:

«— Türkiye'nin en kuvvetli şirketi «Maşallah Şirketi» olmalıdır. Zira her yerde bunun asılı olduğunu gördüm.» demiş.

Filhakika bütün kara nakil vâsıtalarında «Maşallah» sözünün İslâm harfleriyle veya lâtin harfleriyle yazılmış bir tabelâ hâlinde asılı olduğu mâlûmdur. Ecnebi, bunu bir şirket adı zannetmiş.

Teknik bir vâsıtayı kullanırken «Besmele» çekmek veya böyle bir vasıtayı ilk aldığında melhuz kazalardan emin olmak için «kurban kesmek» Anadolu'da sık sık rastlanan âdetlerdendir. Sınâî tesislerin duâla ve kurbanlarla temeli atılır, açılışlarında yine aynı mânevî hava yaşanır. Bütün bunlar, mâneviyâtlı tekniğin te'lifi istikametinde tabi meyilleri ifâde eder. Bu itibarla Türkler'in, mâneviyatı maddiyâta ezdiren Hristiyan Batı ülkelerine yakın bir gelecekte ders ve ibret teşkil edeceği hususundaki görüşte büyük bir isâbet vardır. Hattâ daha şimdiden, maddi kalkınma hamleleri dindar insanların eline geçmek üzere bulunmakta ve bu da kalkınma hızının her gün biraz daha artmasını temin etmektir.

(Devamı var).

TUĞRA

MUSTAFA YAZGAN

HAKİKAT, KILIÇ GİBİDİR!

Tuğra başlıklı yazıların «Birinci Kitab» ında son makalemi «*Hürriyet Basamağı*» ismiyle neşretmiştim. (3. Kasım. 1974). Bu yazıdan bazı pasajları ehemmiyetine binaen iktibas ederek mevzua girmek istiyorum:

«— Müslüman olmayan kişi esirdir. Esir olunması gerekenin dışındaki herşey'e esir olan «*Mutlak esir*» dir... İnsan, hürriyetin lezzetine «Allah'a esir olma» nın lezzetinden sonra erişebilir... Allah'tan başka hiçbir şey'e tâbi olmamak «*Gerçek Hürriyet*» dir ki, hürriyeti, çayır'a fırlamış merkebin ölçüsüz zıplayışlarından ibâret sayanlar, bu ince mânâyı asla anlayamazlar... Müslüman, «Allah'a esir olma» ğa tâlip olduğu için «*hür olmak*» haysiyetine eren kişidir... Çağdaş müslüman «Allah'a esâret» şartını unutmuştur. «Allah'a kul» olmaktan kaçıyor. Bu kaçış onu «*gerçek hürriyet*» inden ve haysiyetinden uzaklaştırıyor. Çağdaş müslüman, Allah'tan başka varlıklara esir oluyor... Beka iklimine kul olacak yerde, fenâ âleminin çirkefine saplanıp kalıyor...»

Bu ifadelerin doğruluğunu, doğru düşünenlerin idrak ve takdirlerine sunduktan sonra, içinde yaşadığımız cemiyetin ve ona hâkim bâtıl zihniyetin doğru düşünceye ve haklı fikre karşı takındığı zulüm tavrından bir nebze bahsedeceğiz.

Bugün İslâm beldelerinde, insanlığa ışık getirecek her fikir, düşünce, söz ve yazı bir taraftan müslümanların anlaşılmaz ilgisizliği, diğer taraftan İslâm düşmanlarının korkunç bir «*ademe mahkûmiyet*» tatbikatları ile ulvî bir makama eriştirilmemektedir. Meselâ, yukarıda iktibas ettiğimiz «Hürriyet» ile alâkalı pasajlar, kendi çerçevesi içinde kalmağa mahkûm edilirken, maalesef aynı mânâlar bir Batı'lı gâvurcuğun ağzından veya kaleminden tekrar edilse, bizim bir türlü «*gerçek münevver*» seviyesine erişemeyen, taklidçi, kompleksli, Batı hayranı aydın taslaklarınca yeni bir Amerika keşfedilmiş gibi çığlık çığlığa ilân edilir. Gülünç ötesi acı gerçek bu...

Elimde henüz okumakta olduğum bir kitapta, aşağıya yazacağım cümleleri görünce acı ile tebessüm ettim. Bir fizyolog olan Prof. Dr. Andro Cinovayivi diyor ki:

«— İnsanlar ancak Allah'a kul oldukları zaman eşit ve hür olabilirler. Zira insanlar arası eşitlik, ahlâk, ahlâkî kanunlar ve Allah nazarında insanın yeryüzünde Allah tarafından vazifelendirilmiş olması esasına dayanır. Ama Allah'ın varlığı ve ahlâkî kaideler red veya inkâr edildiği zaman, hakkın kuvvette olduğunu kabul eden sistemlerle savaşmanın, zulüm, dikta ve istismar ile muharebe etmenin kısaca esarete karşı çıkmanın hiçbir mânâsı kalmaz... İnsanlar arasındaki kardeşlik, Allah'a kulluk mevzuundan başka bir esasa dayanabilir mi?»

Her zaman ifade ettiğimiz bir hakikatı bir kerre daha bildirelim ki, İslâm'ın dışındaki bütün düşünceler ve fikir sistemleri bir taklid ve eksiklik zaafı ile malûldür. Batı, bizi taklid ediyor, bizim rûhumuzu ifade etmeğe çalışıyor. Gerçek bu...

Sebil

AKTÜALİTE

FİLİPİN VE FİLİSTİN'Lİ FEDÂİLER

Filipin Havayollarının bir uçağına hücumları sırasında Filipin askerlerinin ateş açması üzerine üç Filipinli müslüman korsan ve rehine öldü. İki ay içinde aynı meydanda bu ikinci adam kaçırma teşebbüsü idi. Filistin müslümanları Kurtuluş Cephesi Lideri Muhammed Nur Meysur hâdisenin mes'ûliyetini kabul etmedi ve bu kaçırma hâdiseleri ile ihtilâl işlerinin gerçekleştirilemiyeceğini söyledi. Bundan başka İstanbul'daki İslâm Dış İşleri Bakanları Konferansı'nda Filistin Müslümanları Kurtuluş Cephesi'nin kazandığı itibarı da bu sûretle kendi kendine yıkmış olacağını belirtti.

Filistin Kurtuluş Teşkilâtı Lideri, mes'ûliyeti kabûl etti ve «Telâviv Hava limanında büyük sayıda siyonist düşman öldürüldü ve yaralandı» bu cesûrâne ve kahramanca bir iştir» dedi.

NİJERYA MURTALA CÂMİİ

Federal Hükümet başşehir Kano'da eski hükümet başkanı General Muhammed Murtala'nın mezarının olduğu yerde bir câmi ve bir İslâm merkezi yapmaya karar verdi.

Ayrıca federal hükümet geçen Aralık ayında başlayan Nijerya Çalışma Kongresini de tanımıyacağını açıkladı.

BAŞYAZARIMIZ KADİR MISIROĞLU İSTANBUL 3. AĞIR CEZA MAHKEMESİNE VERİLDİ

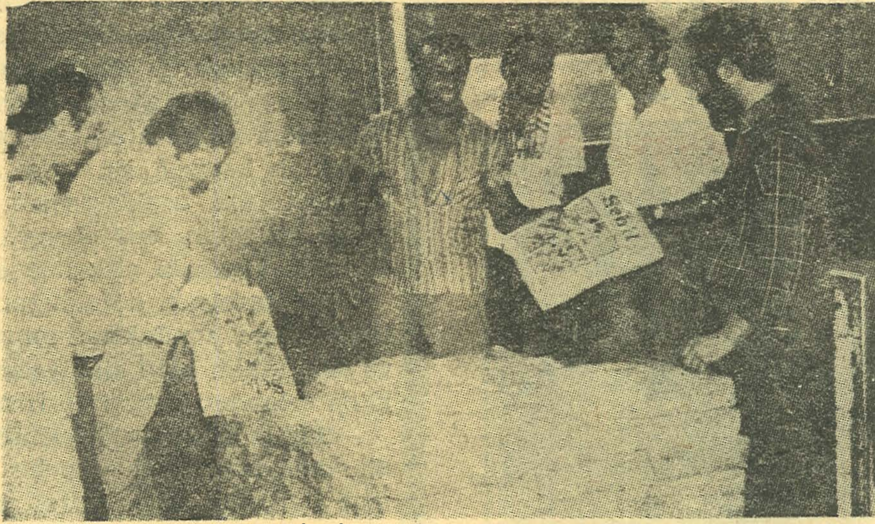
İstanbul Basın Savcılığı'nca, Gazetemiz Başyazarı Kadir Mısıroğlu aleyhine **«Kemalist İnkılâbın Anatomisi»** isimli seri yazısından dolayı dâvâ açılmıştır. Önce, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığına -tahminen CHP'lilerce- yapılan müteaddid ihbar üzerine bu makamca tahkikat icra edilmiş ve dâvâ açılmış ise de Güvenlik Mahkemesi vazifesizlik kararı vererek dosyayı sivil savcılığa havâle eylemiştir. Sivil savcılık, başta **Recâi Gâlip Okandan** olmak üzere üç kişilik bir bilirkişi hey'eti teşkil ederek kendilerinden rapor almış, bu raporda suçun sabit görldüğü hususunun beyan edilmesi üzerine İstanbul 3. Ağırceza Mahkemesi'nde Başyazarımız aleyhine mâhud 163. maddenin 4. ve 5. fıkralarıyla 5816 sayılı kanunun 1. ve 2. fıkralarına muhâlefet iddiâsıyla bir dâva açmış bulunmaktadır.

Ehli vukuf Recâi Galip Okandan'ın şahsiyyeti ve bu kabil neşriyâtı ne gözle tedkik ettiğine dâir pek çok söyliyeceğimiz olmakla beraber bunları ileriye bırakıyoruz.

163. Madde'nin 4. fıkrası beş yıl habsi mutazammındır. 5. fıkra ise, fiilin yayın vasıtası ile işlenmesi hâlinde hükmedilecek cezanın üçte birden yarıya kadar artırılacağına âmirdir. Bu hesaba göre 163. Madde'den 7,5 sene hapis taleb ediliyor demektir. 5816 sayılı kanunun 1. maddesi bir yıldan üç yıla kadar hapsi mutazammın bulunmaktadır. 2. maddesinin birinci fıkrası ise, fiilin basın vasıtasıyla işlenmesi halinde hükmedilecek cezanın yarı nisbetinde arttırılacağını âmirdir. Şu hâle nazaran «Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun»a istinâden de istenen cezanın yukarı haddi 4,5 senedir. Bu sûretle Başyazarımızın mecmuan 12 sene habsi istendiği anlaşılmaktadır.

İstanbul 3. Ağırceza Mahkemesi'nde 976/256 sayı ile açılmış bulunan bu dâvânın duruşması adlî tâtil sebebiyle 22 Eylül 1976 saat 10'a bırakılmıştır.

«Mevlâ görelim neyler,
Neylerse güzel eyler!..»

SEBİL'İN ALMANYA BASKISI

SEBİL'imizin Almanyada da basılmaya başlandığı mâlûmdur. Yukarıdaki resim Alman matbaasının paketleme servisindeki neş'eli anı tespit ediyor. Ortada ve elinde SEBİL paketini tutan çizgili gömlekli genç ile yanındaki, bu matbaada çalışan iki Türk işçisidir. Karşısındaki sakallı, Rüştü Banaz *kardeşimiz, aralarındaki de matbaa personelinden bir Almandır.*

Sol başta elinde Sebil paketi olan Başyazarımız Kadir Mısıroğlu, *yanındaki gözlüklü ise gazetemizin Almanya mümessili* Seyfi Şenoğlu*'dur.*

SEBİL'in Almanya'da basılmaya başlamasıyle gerçekleşen büyük hamle, işçi kardeşlerimiz arasında coşkun bir sevince vesile olmuştur. Yukarıdaki resim bunu açıkça göstermektedir.

MEFKÛRECİ MUALLİMLER

İman dâvasına gönül vermiş muallim kardeşlerimiz tarafından kurulan *«Mefkûreci Muallimler Derneği»* nin her gün yeni bir şûbesi açılmakta ve imanlı muallimler gönül ve fiil birliği imkânına kavuşmaktadırlar. Bu teşkilâtın bir şûbesi de 3 Temmuz'da Trabzon'da açılmış reisliğine muhitini ilim ve irfanıyla teshir etmiş bulunan *Haydar Baş* kardeşimiz seçilmiştir. Yukarıda kendisini Mefkûreci Muallimler'in açılışındaki konuşmasını yaparken görüyorsunuz.

ARAP YARDIMI

İktisâdî ve ictimâi kalkınma Arap sermayesi Moritanya'ya 800 milyon liralık bir yardımda bulundu. Bu yardımın büyük bir kısmı elektrik muhâvele istasyonunun finansmanında kullanılacak.

Arap-Afrika İktisâdî Kalkınma Bankası, Ondo-Loubomo arasındaki demiryolu inşaası için Kongo ile on milyon dolarlık bir yardım andlaşması imzaladı.

Arap İktisâdî Kalkınma Bankası Abu Dabi Şubesi Fas-Morocco'daki iki tekstil fabrikasının yapımını finanse için bir milyar yüzaltmış milyon TL. sı bir ikrazı yüzde beşbuçuk gibi düşük bir fâizle vermeyi kabul etti.

İktisâdî ve ictimâi Arap Kalkınma Konsülü beş milyar ikiyüzelli milyon TL. sı sâbit sermâye ile Sudan'da zirâi kalkınma projesiyle alâkalı yeni bir enstitü kuracağını açıkladı.

CUMHURİYET GAZETESİ VE YAHUDILER, DÖNMELER

SEBİL'in 12-25. sayılarında Dönmeler zümresini incelemiştik. Son iki tefrikada ise bu zümrenin ölülerini gömdüğü İstanbul Bülbüldere'si mezarlığından fotoğraflar yayınladık.

İslâm'ın karşısındaki her çeşit neşriyatta Dönme parmağı vardır. Nitekim Dönmelerin adları soyadları ile yazdığı gazeteden değil de, bir aşırı solcu karargâhından, «Cumhuriyet» ten itiraz sadaları yükseldi. «Biz nereye vurduk, ses nereden geldi.»

14. Haziran 1976 tarihli nüshasında «Cumhuriyet» aşağıda klişesini gördüğünüz incileri (!.) döktürmüştür.

SAĞCI BASIN NE DİYOR

CUMHURİYET 14 HAZİRAN 1976

Mezarlara saldırma kampanyası: 1

Dönmelerin kendi zümrelerine âid seçkinleri «Bülbül Deresindeki meşhur dönme mezarlığında toplamak hususundaki gayretlerine bakınız ki, buraya 1919 yılında İzmir'de vefat etmiş bulunan Osman Nevres için de, yanda gördüğünüz anıt dikilmiştir. Bu keyfiyet, epeyden beri ismi etrafında büyük bir vâveyla koparılan gazeteci Osman Nevres'in esrarengiz şahsiyetini de ortaya çıkarmaktadır. Gerçekten Osman Nevres, iddiâ edildiği gibi büyük bir vatansever değildir. İzmir'e çıkarma yapan Yunan kuvvetlerine karşı ilk kurşunu attığı da şüphelidir. (...) O, Yahudilerle sıkı işbirliği halinde olduğu bilinen İttihatçıların has adamı ve gerçekten deli fişek bir anarşist tiptir. M. Ertuğrul DÜZDAĞ (Sebil dergisi, 11.6.1976)

Acaba aşırı sol'un Dönme ve Yahudilerle ne alâkası vardır? Bu sualin cevabını, 1973'de yayınlanan «Anarşinin Basındaki Yuvası» adlı kitapta buluyoruz.

79 sayfalık bu kitapta «Cumhuriyet» gazetesinin içyüzü, 12 Mart'tan sonra Nadir Nadi ve tayfalarının gazeteden atılması ve tekrar geri gelmesi vak'ası anlatılmaktadır.

17-20. sayfaları ise «Cumhuriyet'in Çevresinde Yahudi ve Dönmeler» başlığını taşıyor. İşte suâlimize cevap verecek birkaç satır:

«Yahudi Avukat,

«Cumhuriyet gazetesi ile yakın münâsebeti bulunanlar arasında Yahudi asıllıların ve halk tarafından «Selânik Dönmesi» olarak tanınan vatandaşların önemli bir mevki işgal ettiği görülür.

«Bunlardan biri Menahim Alguadiş Altaş isminde bir Yahudi avukattı (kısaca Alguadiş olarak anılırdı.) Önce Yunus Nadi'nin, onun vefatından sonra da Nâzime Nadi'nin vekâletini üzerine almıştı. İşbilir, kurnaz, Cumhuriyet gazetesinin meselelerine âgâh birisiydi.»

(Bu avukatın Cumhuriyet'i Yahudilerin hâkimiyeti altına sokmak için yaptıklarını anlattıktan sonra)

«Dönmeler,

«Dönme ailelerine mensup olanların da Cumhuriyet'le ilgileri dikkat çekecek ölçüdedir. Bu ailelerin en tanınmışlarından biri olan İpekçiler'den, İSMAİL CEM, filim işleriyle meşgul İhsan İpekçi'nin oğludur. Tahsilini İsviçre'de yaptıktan sonra Cumhuriyet gazetesine girmiş, daha sonra bir başka İPEKÇİ'nin idaresindeki MİLLİYET'e transfer etmiştir. Baba İhsan İpekçi, yakınlarına oğlu İsmail Cem'in sol görüşlere yatkınlığından şikâyette bulunurdu.

«Cumhuriyet'in karikatüristlerinden ALİ ULVİ ise, İSMAİL CEM' in eniştesi yani ablasının kocasıdır. Ali Ulvi, İpekçi ailesine damat olarak girmiştir. İhsan İpekçi'nin yakınları, damadından dert yandığını, «kız verdik, dayalı döşeli ev verdik, hâlâ aşırı solculuk yapıyor» diye konuştuğunu ifade etmektedirler.

«Cumhuriyet'in son zamanda emekli olan idare müdürü NURİ TÜREN de Selânik Dönmesi olmakla tanınmıştır. Nadir Nadi ekibinin işbaşına dönmesinden sonra bu zat emekliye sevkedilmiştir.

«1972 yazındaki olağanüstü genel kurul toplantısında yeni bir sima görünmektedir: Avukat REŞAT ATABEK. Bu zat toplantıya, Nâzime Nadi'nin vekili olarak iştirak etmiş, idare meclisine de seçilmiştir. Reşat Atabek de Selânik Dönmelerindendir.»

ZEKÂT

İKTİSÂDÎ MESELELERİN HALLİ

Yazan: Dr. Yusuf KARADAVİ — Tercüme: Dr. Mustafa BİLGE

MÜNDERECATIMIZIN ÇOKLUĞUNDAN BU SAYIMIZDA (ZEKÂT) YAZIMIZI KOYAMADIK. MUHTEREM OKUYUCULARIMIZDAN ÖZÜR DİLERİZ.

LOZAN, HEZİMETTİR

(Baştarafı 2. Sayfada)

olan Limni, murahhaslarımız tarafından zuhûlen zabta geçirilmemiş ve bu sebeple Lord Gürzon'un istihzâsına mâruz kalınmıştır. Bugün üzerinde Yunan bayrağı dalgalanan Limni Adası'nın Türkiye'nin müdafaa imkânları muvâcehesinde taşıdığı büyük ehemmiyeti kavramak için haritaya şöylece bir bakmak kâfidir.

Lozan'ın Türkiye için ihdas ettiği sakatlıklar elbetteki bunlardan ibâret değildir. Mes'eleyi teferruâtı ile kavramak isteyenler Başyazarımızın üç cildlik «*Lozan, Zafer mi Hezimet mi*» isimli eserini tedkik edebilirler. Ancak bütün bu hâdiselerin ortaya çıkardığı gerçek şudur ki; Lozan; iddiâ edildiği gibi bir zafer değil, mutlak bir hezimettir. Orada zaferi mağlûp Yunanistan'ın dessas başmurahhası Venizelos kazanmıştır. Mağlûbiyetine rağmen Türkiye'den toprak koparabilmiş ve harb tazminatı ödemekten kurtulabilmiş olan *Yunanistan* Lozan Müzâkerelerinden çok kârlı çıkmıştır. Bu gerçeklerin anlaşılmaya başlanması sebebiyledirki «24 Temmuz'lar artık unutulan bir yıldönümü olarak mâziye karışmıştır.

ÇARE:

Başvekil Süleyman Demirel, Hava Kuvvetleri Kumandanı Korg. Cemâl Ergin'in tâyin kararnâmesinin iptali üzerine fikrini soran gazetecilere:

«— Çâre tükenmez!..» cevabını vermiştir. Bu cevap, her ihtilâf ve mes'ele için geçerlidir. Evet, çâre tükenmez!.. Fakat siyâsette matlûp olan herhangi bir çâreye başvurmak değil, mümkün ve muhtemel en iyi çâreyi bulmaktır. Elbette ki, Ege ihtilâfı için de birtakım çâreler vardır. Fakat bunların hiç biri Türkiye ile Yunanistan arasında her an «*soğuk harb*»den «*sıcak harb*»e dönmek istidadını gösteren ihtilâfları kökünden halletmiyecektir. Zira Yunan emellerinin ardı arkası kesilmez. O halde mes'eleyi kökden halletmek, tutulacak en iyi yoldur. Bu da Lozan'ın o günkü şartlar altında - mâkul veya gayrı mâkul sebeplerle- vücud verdiği bütün haksızlıkları toptan bertaraf edebilmek için bu menhus muâhedenin reddi ile yeniden masa başına oturmaktır! Zira Lozan şu küçücük Yunanistan karşısında bile Türkiye'nin iki ayağını bir pabuca sokmuştur. Batı Trakya'dan Ege Denizi ihtilâfına kadar ortaya çıkan her ihtilâfın çıplak bir sûrette gözler önüne koyduğu acı gerçek budur!.. Ümit ve temenni edelim ki Türk siyâset adamları, bu vâcibeyi yerine getirmekte de geç kalmasınlar!..

İNKILÂB MEZÂLİMİ

TÜRK MİLLETİ'NDEN GELECEĞİN TARİHÇİSİNE RAPORLAR

TAHRİB EDİLEN ESERLERDEN:

HATUNİYE MELEK HATUN MEDRESESİ TÜRBESİ VE MESCİDİ

— V —

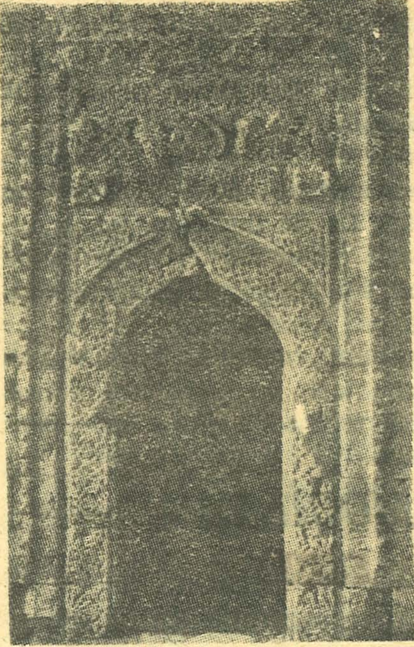
İ. Hakkı Konyalı

Cemâleddin-i Aksarayi o günkü İslâm Âlemi'nin en tanınmış bir ilim otoritesi idi.

Melek Hatun'un vakfiyesinde şahid olarak Karamanoğulları Devletinin büyüklerinden ve seçkinlerinden yirmiyedi kişinin isimleri vardır

Bu vakfiye bize Melek Hatun'un kocası Alâeddin Bey'den Karaman adlı bir oğlu olduğunu bunun da bir türbesi bulunduğunu öğretiyor. Bu türbe de anasının türbesinin çini kaplı, kitabeli sandukası ve yine çini kaplı türbesinin duvar çinileri gibi hırsızların yağmasına uğramıştır. Ben Hatuniye Medresesini ve türbesini ziyâret ederken türbe bir abdesthane kuburu hâline getirilmişti. Medresenin kubbeleri yerlere serilmiş ve leşlerle dolmuştu. Yerli yabancı turistler duvarlarda kalan çinileri söküp götürüyorlardı.

Melek Hatun yaptırdığı medrese ve türbesinin kıyâmete kadar bir akan sadaka hâlinde ayakta kalması için değerleri bu günkü para ile milyarları aşan bir çok köy, değirmen, bahçe, yağhâne, şırahâne, dükkân ve tarla vakfetmiştir.

Hatuniye Medresesi'nin giriş kapılarından biri.

Yağmacılar başı olan Eski Vakıflar İdâresi bunların hepsini yağmalamış, yağmalatmış, türbenin ve irfan yurdunun bir kuruşluk bile geliri kalmamıştır.

Melek Hatun vakfiyesinde: «Hayatta kaldıkça vakfettiğim yerlerin ve gelirlerinin mütevellisi ben olacağım, benden sonra nesiller boyunca evlâdımın, evlâdımın, evlâdımın ve evlâdımın evlâdının en iyisi vakıflarına mütevelli olacaktır!» diyordu.

Kosova şehidinin kızının, Karamanoğulları Beylerinin en büyüğü Alâeddin Bey'in zevcesinin bu şartlarına hiç bir vakit uyulmamıştır.

Melek Hatun İmam-ı A'zam Ebu Hanife mezhebindendir. Medresenin müderrisinin de Hanefi olmasını şart koşmuştur. Liyâkatlı ve ehliyetli Hanefi müderris bulunmazsa istenilen vasıfları kendisinde toplayan bir Şâfiî âlim de müderris olabilecektir. Melek Hatun medrese odalarından birisinin de kendisi ve tâbileri için türbe olmasını vakfiyesinde açıklamıştır. Bu hatun, medrese müderrisi, kalfaları ve diğer hizmetçiler için gelirler ayırmıştır. Melek Hâtun bir de ek vakfiye yapmıştır. Bunda da medresesine ve türbesine daha başka mühim gelirler vakfetmiştir.

Kendisinden evel ölen oğlu Karaman'ın türbesi için de zengin bir vakıf tesis etmiştir. Her gün iki hâfız türbede Karaman'ın ruhu için Kur'an-ı Kerim okuyacak ve haftada bir hatmi şerif indirecektir.

Bu türbeden hiç bir iz ve eser kalmamıştır. Yerini bile bilen yoktur.

Tomarda Melek Hatun'un ek vakfiyesinden sonra üçüncü bir vakfiyesi yer alıyor. Melek Hâtun bu vakfiyesi ile yine Karaman'da Alacasuluk civarında yaptırdığı bir zâviye için gelirler vakfediyor. Bunların arasında köy, değirmen, tarla, bağ bahçe ve bostanlar bulunuyor.

Bugün ne zâviye, ne zaviye yeri ve ne de gelirlerinden hiç bir şey kalmamıştır. Vakıfları yağmalayan fırtına bunların hepsini de sıfıra indirmiştir.

KARAMAN BEYİN TÜRBESİ

Adı bir eyâlette ve sonra bir şehirde yaşayan Norûh Sofû'nun oğlu Karaman Bey'in türbesi Ermenek'in 18. km uzağındaki Balgason köyündedir. Avamın ağzı bu adı Balkusan'a çevirmiştir. Son zamanlarda buraya «Bağbölen» adı verilmiştir.

İçinde Karaman Bey'in ve yanında oğlu Mahmud Bey'in ve âileden bir başkasının taş sandukalı mezarları vardır. Kitâbeleri yoktur.

Bu muteşem türbe düşman toplarının ağır mermileriyle delik deşik edilmiş bir harâbe hâline gelmiştir. Türbe yıklmış, kitâbeleri yerlere serilmiştir. Okuyup yazma bilmiyen câhiller kitâbeyi kapısının üstüne ters oturtmuşlar.

Türbenin yanında mektebi, zâviyesi ve mescidi vardır. Bunların bir kışmının yalnız duvarları kalmıştır. Bu muhteşem târih manzumesi son ellibeş yıl içinde bu hâle getirilmiştir. Üstündeki kitâbeye göre türbeyi Selçuk Hükümdarlarından Sultan I. Keykavus'un oğlu Sultan II. Mes'ud yaptırmıştır.

Karaman'ın oğullarından Şemseddin Mehmed Bey'de dedesinin türbesi, zaviyesi ve mescidi için köyler, çiftlikler, tarlalar vakfetmiştir.

Bu beyliğin kurucusunun henüz Uçbeyi iken bir Selçuk hükümdarı tarafından yaptırılan ibâdet, irfan ve İçtimâî yardım müessesesinden teşekkül eden manzumenin 1966 yılındaki durumu yürekler acısıydı. Yağmacılar başı eski Vakıflar İdâresi bunların gelirlerini de sıfıra indirmişlerdir.

(Devamı var)

EVLİYÂ MENKIBELERİ

VEYSEL KARANİ

— 1 —

Muhabbet ehlinin nûru, mâşukların sürûru, tâbiinin ulularından olan Veysel Karâni (K.S.) Peygamberimiz (s.a.v.) zamanında Yemen'de deve çobanlığı ile iştigâl ederdi. Her ne kadar O'nun nûr yüzünü görmeyi murad etmişse de, birçok hikmete mebnî olarak görememiştir. Hattâ bir defasında bu arzu ve iştiyakla annesinden müsâade alarak Medine'ye kadar gitmişse de, Peygamberimizin gazada olması sebebiyle bu arzusuna nâil olamamış, annelerinden kısa bir müddet için izin alabildiğinden geri dönmek mecbûriyetinde kalmıştır. Peygamberimiz (s.a.v.)'e Yemen'den ziyâretine geldiği haber verildiğinde, haklarında şu sözler'in sâdır olduğu rivâyet edilmiştir:

«Bana Yemen tarafından rahmanî nefes geliyor.» ve «Üveys, Tâbiînin hayırlısıdır.»

Bir gün Peygamberimiz (s.a.v.) le Ashab arasında Veysel Karâni ile alâkalı olarak şöyle bir konuşma cereyan etti. Ashab:

«— Ya Resûlellah, Üveys neredたedir?» Peygamberimiz:

«— Yemen ilinde, Karen köyündedir.»

Ashab:

«— Sizi gördüler mi?»

Peygamberimiz:

«— Mânen gördü, zâhiren görmedi.»

Bunun üzerine Ashab:

«— O nasıl bir aşktır ki; Peygamberinin yanına gelmiyor.» dediler. Peygamberimiz (s.a.v.) ise:

«— Hayâ etti, zaman bulamadı, Şeriatın hükmüne ittibâ etti; ihtiyar a'mâ bir annesi vardı; onu yalnız bırakamadı... Bir gün izin alıp geldi ise de bizi evde bulamadı. Annelik hakkını ve izin müddetini düşündü, bekliyemedi, döndü, gitti, göremedi.

ÜVEYS MEŞREB:

Veysel Karanî (K.S.) Peygamberimiz (s.a.v.) i görmeden imân etmiş ve müslüman olmuş bir mübârek zattır. Devamlı olarak Hakk'a gizli ve tenha yerlerde ibâdet ederlerdi. Bu sebeple kendisi gibi tenhalarda ibâdet edenlere *«Üveysî Meşreb»* adı verilmiştir.

«Allah (c.c.) ın en sevgili dostları, bütün günahlardan sakınarak, gizli ibâdet edenlerdir.» Hadis-i şerifi Üveysî meşreb olanların mertebelerinin yüceliğini belirtir.

ORTA ÇAĞ ZİHNİYETİ

Dr. Med. Hayreddin BULUT

Orta Çağda, insanların fikir, düşünce, kanaat ve akideleri yüzünden çektikleri azap ve gördükleri zulüm Avrupanın yüz karasıdır. Yakın çağda bu zulmü, kitaplardan okuyanların bile tüyleri ürperir.

En büyük İslâm Devleti olan Osmanlı Devleti'nin yıkılışından sonra onun sahib olduğu topraklar üzerinde kurulan Orta Doğu Devletleri korkunç bir hızla avrupalılaşmak sevdasına düştüler. Tabii bunun neticesi Avrupalıyı maymun gibi taklid etmekten ileri geçmedi.

Bu Devletlerin ekserisinde bilmem kaç yüz sene önce yaşanıp gitmiş olan Orta Çağın mâhud zihniyeti hâlâ ve aynen hüküm sürmektedir. Gerçekten bir memlekette vatandaşlar dini inançları yüzünden hakir görülüyor, kendileriyle alay ediliyor, ikinci sınıf insan muâmelesine tâbi tutuluyor veya, hapse atılıyor, kitapları elinden alınıyorsa, o memleket hâlâ Ortaçağ zihniyyetini sürdürüyor demektir.

Bir ülkede ihtisasa hürmet olmayıp, dinî mes'eleler Din Âlimine değil de, dinsiz Profesörlere sorulup o cevaba göre hareket ediliyorsa o ülke belki Orta Çağdan da daha geridir...

Güya fikir adına kıyam edenlerin başlattığı talebe nümayişlerinde, işçi grevlerinde, tabanca, bıçak kullanılıyor, kan akıyor ve cana kıyılıyorsa, Orta Çağ zihniyyeti bütün şiddetiyle yaşıyor demektir... Memleketin öz evlâdı ile kızıl yele tutulmuş mikropların ayni mizana konulması, Orta Çağ zihniyyetinin tâa kendisidir.

Dünyadaki açlık tehlikesinden bahsedip çareyi doğum kontrolünde bulanların sofrasında attıkları yediklerinden fazla ise, bunların Orta Çağ zihniyetli olduklarına hükmedebilirsiniz. Vatandaşa, hâlâ muayyen elbise giydirmek mecbûriyeti tahmil ediliyorsa bu, Orta Çağ zihniyyeti alâmetidir.

Dünyadaki açlık buhranından dem vurup, köpeğine birinci sınıf lokantada yemek yedirenler Orta Çağ zihniyyetlidir.

Memleketinin Milli gelirinin azlığı dolayısıyle doğum kontrolü tadbikini isteyenler bir gecelik kokteyle Devlet adına yüzbinler harcıyorlarsa, Orta Çağdan daha da geri zihniyyettedirler. Orta Çağda sürdürülen bu menfur zihniyyet, bürokrasinin kalkanıdır. Bürokrasi (zümre hakimiyeti) geçici bir müddet için varlığını bu şeklide korumaya deniyor. Ama zamanı gelince, çağın değişmesine kimse mâni olamamıştır. Can çekişme ânını yaşayan bürokrasi, son nefesini de tüketmek üzeredir...

BASIN'IN GÜNAHI

Basın, efkâr-ı umûmiyenin teşekkülünde en müessir rolü oynar. Halkın his ve düşüncelerine istikamet verir. Bu sebepledir ki; demokrasilerde basına «dördüncü kuvvet» adı verilmiştir. Fakat basın efkâr-ı umûmiyeyi şekillendirirken, her türlü mes'ûliyet duygusundan mahrum bir sûrette hareket etmemelidir! Onun da her demokratik müessese gibi bir mes'uliyeti vardır.

Ancak ne yazık ki; Türkiyemizde yayınlanan gazeteler -pek azı müstesnâ olmak üzere- büyük bir mes'ûliyetsizlik içindedir. Sahipleri tam mânasıyle bir kapitalist olduğu halde, bunların kiraladıkları kalemler, marksist sosyalizmin müdafaasını yaparlar. Hem kapitalist sistemin nimetlerinden istifâde ederek kasalarını doldurur, hem de bu sistemin tahribi için çalışan yazarları şöhrete ulaştırmaktan geri kalmazlar!.

Bu anlaşılmaz taktik, Türkiye'ye mahsus olsa gerektir. Okuyucusunun inanç ve an'aneleriyle alay etmeyi mârifet sayan Türk basını, böylece bir taraftan da bindiği dalı kesmek mevkiinde değil midir?

Halk sansasyon peşindedir. Bir dram seyircisine benzer. Heyecan ister. Bu bakımdan gazetelerde cemiyet için ciddi bir huzursuzluk teşkil eden hâdiseler, baş köşeyi işgâl eder. Cinâyetler, trafik kazaları, intiharlar, ve buna benzer dramatik hâdiseler, aslında içtimâi yaraların yüzeye çıkan cerahatları gibidir. Yazar, her şeyden evvel bir muallim, terbiyeci ve cemiyet doktoru demektir. Elbette bu gibi mes'eleleri ele alacaktır. Fakat bunları ele alışta, sebepleri ortaya koyarak önleyici telkin ve tavsiyelerde bulunmak yerine heyecana tâlip olan okuyucuyu tahrik ve benzeri hâdiselere teşvik etmek gibi bir mes'ûliyetsizlikten kaçınmak mecbûriyetindedir.

Oysa ki; Türk basınında ahlâken sukût etmiş kadınların takdimi «yıldız» olarak yapılır. Cinâyetler, ırza tecâvüzler ve intiharlar en hurda teferruâtına kadar nakledilerek müstakbel suçlulara bir nevi muallimlik (!) yapılır. Patronlar, -ihtimâl gelecekte sol'un mutlaka iktidar olacağına inandıklarından- bir nevi önden kestirmek için sosyalizm şampiyonluğu yarışına girişmişlerdir.

Kısacası Türk basını günahkârdır. Sefâletin i'zam ve istismarından, ahlâkın sukûtundan, iman ve mâneviyâtın tahribinden mes'uldür. Tirajını, halkın heyecan meylinin tahrikinde aramaktadır.

Demokrasilerin vazgeçilmez unsurlarından biri olan basın'ı bu günahlardan korumak için ihdas edilen «Basın Ahlâk Yasası» da hiç bir işe yaramamıştır. Az çok kanuni müeyyidelerle desteklenen «müstehcen neşriyatla mücâdele» de bir netice vermedikten sonra...

Her halde eninde sonunda pavyon vitrini ve kumar masası hâline gelmiş olan bu gibi gazeteler cemiyet tarafından hizaya getirilecektir.

GÖZ Oldur ki hakkı göre.

Salâhaddin Eş

NATO ve TÜRKİYE

Kapitalizm ve komünizm, Batı kültür ve medeniyetinin tabii bir neticesi olarak ortaya çıkmıştır. Bu iki dünya sistemini de yedeğine alan siyonizm, gizli bir dünya imparatorluğunu kurmak yolunda mütekabil desteklerle meselâ Führer'in Almanya'sını, Duçe'nin İtalya'sını, Mikado'nun Japonya'sını yenebilmiştir. Fakat, İkinci Dünya Harbi sonunda hürriyetçi kapitalizm zafer sarhoşluğu içindeyken, totaliter komünizm bilhassa Avrupanın doğusunu yutuvermiştir. İşte NATO, komünizmin bu, **devletler yutma ve kukla hükûmetler imal etme san'atının karşısına dikilmek için kurulmuş bir askeri teşkilâttır.**

Gerçekten de NATO ülkeleri bir araya gelip elbirliğiyle komünizmin yayılma siyâsetine «dur!» demeselerdi, belki bugünkünden çok daha geniş bir dünya haritası Sovyet Rusya'nın müstemlekesi haline gelebilirdi.

Ancak, Batı kendi içindeki kifâyetsizlikleri yine kendi imkânlarıyla karşılamanın tarihi teâmülüne sahip olduğu için, dün komünizme karşı NATO'yu teşkil eden Batı Avrupa, kapitalizmin içtimai meselelere çözüm yolları getiremeyişi karşısında kendine has bir komünizmi geliştirmekte ve komünizme karşı birleşmek için bir araya gelen ülkelerin bazıları, NATO'nun sırlarını muhafaza etmekte oldukça büyük bir sıkıntı sebebi teşkil eden, komünist hükûmetlerle idare edilmek noktasına gelmiş bulunmaktadır.

Ne var ki, her iki halde de Batı kültür ve medeniyeti kendi varlığını koruyabilmenin, müdafaa edebilmenin zikzaklarını çizerken, aynı şeyi Türkiye için de aynı rahatlıkla düşünmek mümkün değildir.

Vâkıa, biz NATO'ya girdik ama, bu bir çâresizlik neticesiydi. Yoksa Türkiye'nin, tehlikelere karşı koyabilme silâh ve imkânı için devamlı olarak sadece NATO'ya bağlı kalması ve bunun devamlılığına inanması bir intihar olurdu. Çünkü komünizme karşı yardımına sığındığı kapitalist dünya Türkiye insanının dünyası değildi ki.. Ve, bin yıldan beri Kuzey'le olduğu gibi Batı'yla da boğuşmuştu. Türkiye böylesine uzak olduğu bir dünyaya müdafaasını ilelebed bırakamazdı. Bıraktığı takdirde de devlet ile millet arasındaki yabancılaşma yeni buudlar kazanırdı.

Ama, bıraktı! Ve, devletimiz ile milletimiz arasındaki uçurum giderek derinleşti!

Türkiye, Celâl Bayar'ın sâdıkâne bir bağlılığıyla, hattâ «**NATO Türkiye için yeni bir iman demektir**» dediği günlerden bu yana, kendi öz dünyasına, NATO için ne büyük ihânetler irtikab etmiş, İslâm kavimlerinin istiklâl mücadelelerine sırf NATO azâsı olmak sıfatiyle bigâne kalmış ve, nice mâsumâne ve mazlumâne feryâdlara kulaklarını tıkamıştır. Ama şimdi NATO, kendi içinde değişik görüşler taşıyan mensuplarının birbirine itimad etmediği bir sancılı ortaklık havasına büründüğü gibi, **Türkiye'nin müdafaasını da tekeffül edememek noktasına gelmiştir.** Nitekim, geçenlerde Brüksel'deki NATO Merkezinden yapılan açıklamalarda **Boğazlar'ın artık NATO tarafından korunamıyacak kadar elverişsiz bir duruma geldiği bildirilmekteydi.** Çünkü, NATO'nun güney kanadını teşkil eden Türkiye ve Yunanistan fiilen birbirleriyle **her an sıcak harbe** dönüşebilecek bir soğuk harb içindedirler ve bunun için NATO'nun bu kanadı felç olmuş vaziyettedir. Diğer taraftan Batı dünyasının 1945'lerde Türk Boğazları'na verdiği stratejik ehemmiyet bugün aynen korunmakta değildir. Çünkü Avrupa'nın batısı da komünistleşmekte ve bu komünizm tipi, Sovyet emperyalizmine karşı çıksa dahi, Türk Boğazları'nın kapitalizm için 1945'lerde gösterdiği ehemmiyetin 1976'lar Batı Avrupa'sında aynı değerde olması mümkün değildir.

Kaldı ki, NATO'nun müdafaa stratejisi dahi henüz kesinlikle tesbit edilebilmiş değildir. Şöyle ki, başlarında Türkiye'nin bulunduğu bir kaç ülke bir komünist taarruzu karşısında ânında ve yerinde mukabele taktiğinin tatbik edilmesini isterlerken, NATO ülkelerinin büyük bir kısmı buna yaklaşmamakta ve askeri anlayış bakımından daha makûl görünen «**elâstiki mukabele**» sistemini kabul etmektedirler. Yâni, meselâ Türkiye bir taarruza mâruz kalsa, NATO bu taarruzu defetmek için, Türkiye'den müdâfaada bulunmak yerine çok daha başka bir yerden; meselâ **Baltık yöresinden, Kuzey Buz Denizi'nden** veya diyelim ki; **Bering Boğazı'ndan** mukabelede bulunacak...

Bu, bir pakt'ın bütünlüğü ve askeri müdafaa stratejileri için makûl ise de, bir harbin neticelerine, acılarına katlanmak bakımından ortada tek bir devlet olmadığından, bu sistemin benimsenecek ve âdil bulunup kabul edilecek bir tarafı yoktur.

Bunun yanında NATO ülkelerinde son zamanlarda Türkiye'ye karşı beslenen endişe de bu noktada çok büyük bir ehemmiyeti haiz bulunmaktadır. Çünkü komünist ülkelerle birlikte, NATO ülkeleri de Türkiye'nin İslâm dünyasına teveccüh edişine kaygu ile bakmaktadırlar ve bu yakınlaşmayı önlemek için diplomasi sahasında oyun üzere oyunlar tertip etmektedirler. Nitekim geçenlerde ünlü TİMES gazetesi bu mevzuda, **Türkiyenin İslâm ülkelerine yaklaşmasına seyirci kalmanın Batı tarafından tarihteki meş'um geçmişin tazelenmesine göz yummak** olacağını yazdığı gibi; Almanların General Anzeigler gazetesi de **Türkaye'de ortaya çıkan İslâmcı düşünce sahiplerinin siyasî güçlerinin de artık küçümsenemiyecek bir noktaya geldiğini, bir gün, Kemal Atatürk'ün laik Türkiyesi'nin elden gitmek gibi büyük bir fâcia ile karşılaşılabileceğinden** bahsetmektedir.

Kıbrıs Harekâtının PERDE ARKASI

Yesevîzâde

Kıbrıs, Lausanne'da resmen İngiltere'ye ilhâk edildikten sonra, bir Yahûdî İngiliz müstemlekesi olarak sömürülmiye başlandı. Yerli halkta İngiliz hâkimiyetine ve bu istismâra karşı şiddetli aksülâmeller oldu. Ne var ki; her kavmî intikâmı bir başka maske takarak türlü desâis ile tereddî ettirmekte usta olan beynelmilel Yahûdîlik, bu def'a da araya girdi. Ada'da komünist faaliyetleri kuvvetlendirdi. Nihâyet, Yahûdî menfaatlerine zarâr verme tehlikesi en az olan bir şık olarak 1960'da, Kıbrıs'ın istiklâle kavuşmasını temin etti. Başına da, sonradan Kızıl Papaz nâmıyle anılacak Makaryos'u geçirtti. Daha sonraki devre, Türk halkı daha da koyu bir zulüm içinde yaşadı. Çeşitli «péripétielerden sonra mes'ele, Kıbrıs Harbine geldi, dayandı. Bu devrenin hikâyesini, bir mühim salâhiyetli zât, İpekçi'nin kendisiyle yaptığı mülâkatta, şöyle anlatıyor:

«**İpekçi:** Rauf Bey, uzun yıllar sürdürdüğünüz mücâdele, sanıyorum, mutlu bir sona erdi denebilir. Bu sonuca varabilmek için uzun bir mücâdele yaptınız. Bu mücâdeleye ne zamân, nasıl başladınız ve nasıl sürdürdünüz? Bunun kısa bir târîhçesini lûtfeder misiniz?

Denktaş: Efendim, mücâdelenin başlangıç târihi çok uzundur. 1878'lere gider. Rum papazlar, İngiliz hükûmetinden Enosis isteriz, der demez, Türkler, Enosis olamaz, burası bir Türk adasıdır, dedi. Ada'nın Türkiye'ye iâdesi için mücâdele başlatıldı. Biz, genç yaşta, babamızdan gördüğümüz mücâdelenin yürütülüş şekli içerisinde büyüdük. 18-19 yaşlarında, fiilen, siyâsete girer duruma geldik. İngilizlere karşı toplum hakları diye mücâdeleye başlarken...

İpekçi: Kaç yıllarında oluyor bu?

Denktaş: 1941'de, Dr. Küçük, «Halkın Sesi» gazetesini çıkarmaya başladı. İlk sayısında, babamızdan gördüğümüz cemaat dâvâlarına eğildiğini gördük ve ikinci sayısında benim de yazım çıkmıya başladı. O gün, bu gün bu işin içerisine girmiş olduk. Esas Enosis faaliyeti 1945'den sonra başlar. Çünkü 1931 ile 1945 arası, İngilizlerin ağır kânunları altında Enosis tamâmen unutulmuşdu. Papazlar Savaşından sonra af çıktı ve papazlar geri geldi. Enosis faaliyeti tümüyle başladı. Türk cemaati de, tümüyle yine Enosis dâvâsının karşısına çıktı. Ben, avukat olarak, 1942'de, Londra'dan Ada'ya geldim. 1944-47 arası yoktum ve kendimi bu idârenin içinde buldum. 1948'de, buradaki Kıbrıslılar, Kültür Derneği kanalıyle Kıbrıs'a kültür yardımına başladılar. Hükûmetin uzak görüşlülüğü oldu. Türkiye, yavaş yavaş, bu şekilde adaylarını da bildirmiye başladı. 1945 yıllarında Sen-corç kayığı geldi. Grivas'ı getiren gizli bir çıkartma yaptılar. Silâhlı çatışmalar oldu, yaralananlar oldu. Gemiyi İngilizler yakaladı. Ben, o zaman savcıydım.

— 5 —

Enosis'e hukuk açısından mücâdeleye ve işin derinliğinde ne olduğunu takibe başladım. Bu yönden de, itişmemiz oldu. Nasıl teşkilâtlanıyorlar, bütün sırları nerede, Enosis mücâdelecilerinin dâvâlarını tâkib eden bir savcı olarak bunları bilir duruma geldik. 1957 sonlarında, görüldü ki; artık cemaatin bütün gücüyle mücâdeleye katılması gerekiyordu.

«Türkiye'nin imâsı ve arkadaşlarımızın arzûsu üzerine aralarına girdim. Kıbrıs Türk Federasyonu vardı. Tam örgütlenmiş ve faâl bir halde değildi ve kültür açısından başka bir şey yapmıyordu. Federasyon'a başkan seçildim. Kısa zamânda bütün Ada'ya yayılan bir idâre hâline getirdik. E O K A karşısında örgütlenme ihtiyâcını duyarak üç arkadaş 1957 kasım ayında Türk Mukavemet Teşkilâtı'nı kurduk.

İpekçi: Silâhlı bir örgüt olarak değil mi?

Denktaş: Silâhlı bir örgüt olarak. Çünkü EOKA'nın karşısında başka çâremiz yoktu. Sür'atle Ada'ya yayıldı. Gençlik Teşkilâtını kurduk, ona sivil bir destek olarak. O gün, bu gün bu işlerin içerisinde ezilircesine, artık tüm toplum gibi biz de hissemize düşeni yaptık.

İpekçi: Ben, geleceğe dâir düşüncelerinizi de sormak istiyorum. Yalnız, izin verirseniz, bir ân için tekrâr târîhe dönelim. O geride kalan yıllarla ilgili bâzı sorularım olacak. Mücâdelenizin 1940'larda başladığını söylemişdiniz. 1950'lerin başlarında, hiç değilse ilk yarısında, öyle zannediyorum ki; Türkiye'nin ismini görmedik. Bizim bildiğimiz kadarıyle hattâ o zamânki hükûmetler, Türkiye'nin Kıbrıs diye bir dâvâsı yoktur deyip Kıbrıs'ı tamâmen Yunanistan'a bırakmıya hâzır bir politika benimsediklerini belli etmişlerdi. O yıllarda, gerçekten Türkiye sizi yalnız mı bırakmışdı? Yalnız bırakmışsa, o yıllarda mücâdelenizi bu yalnızlığa rağmen nasıl sürdürebildiniz?

Denktaş: Bu konuda, benim, söyleyecek birkaç sözüm var. «Bizim Kıbrıs dâvâmız yoktur» sözünü ben, Türkiye Enosis'e râzıdır şeklinde yorumlamıyorum. O, zannedersem, o günün koşulları altında, Türkiye'nin İngiltere nezdinde Kıbrıs'ı isteriz şeklinde bir politika izlemesini arzû etmiyen bir siyâsetin mahsûlüdür. İngiltere Kıbrıs'ı vermiyor ki; Yunanistan'a, ben de Kıbrıs dâvâm vardır diyebileyim şeklinde yorumluyorum.

«Biz, yalnız bırakıldığımızı hiç hissetmedik. Yetiştirilme itibariyle şöyle söyliyeyim. Ben 5-6 yaşında, 7-8 yaşında bir çocukken, dedem elimden tutar, beni gezdirir, -kendisi İngiliz bayrağının çekilişini, Türk bayrağının indirilişini görmüş eski bir Osmanlı polisi, okumuş bir adam değil- hep bana o yerlerden geçerken, o bayrakların nasıl indirildiğini anlatır, ama dâimâ «Oğul, gittiler ama, gelecekler; muvakkaten gittiler.» derdi.

İpekçi: Yunan bayrağına aynı yasak kondu mu?

Denktaş: Yunan bayrağına da aynı yasak vardı. Yasak nedeni de 1931 Rum isyânıdır. Rumlar isyân etti İngilize, cezâsını biz de çektik. Onlar, teşkilâtlı oldukları, için bu cezâyı hafif atlattılar. Teşkilâtsız ve fakir olduğumuz için, tüm darbeyi biz yemiş olduk. Netîcede o yıllarda biz küçük çocuklar, 8 yaşında, 9-10 yaşında, Türk bayrağını selâmlamak için, Konsoloshânenin önünden geçerdik. Bayrak çekildiği günlerde, o gün o saatte niye geçtin diye tâkîbâta uğrardık.

«Gelen mektuplar sansür edilirdi. Acâbâ ne yazıyor, diye. Her yaz Türkiye'den akrabalar gelirdi, ağabey gibi... Geldiğinde temasları olduğu için devâmlı tâkîbât hâlindeydi. Kıbrıs'da milliyetçi çevrelerde temâsı olduğu için tâkîb edilirdi. Buna rağmen, kimse, ben yıldım, bu işten vazgeçtim, demezdi. Türkiye bu adada hak sâhibidir. Bu hakkını, gün gelecek kullanacaktır. Bu inanç, dâimâ bâki kalmışdır.

İpekçi: O inanç, 1963-67 olaylarında artık orada başlıyan olaylara Türkiye'nin ve mutlaka müdâhale edeceği beklenirken, bu bekleyişin olumsuz bir şekilde sonuçlanması üzerine zayıflamadı mı?

Denktaş: Bâzı çevreler, büyük ölçüde sarsıntı geçirdi. Buna, Türkiye'nin müdâhalesinin çok kolay bir şey olduğunu zannedenler, Türkiye, isterse şöyle elini uzatsa bu işi derhâl bitirir, niye gelmiyor, şeklinde yorumlıyanlar çok üzüldüler. Bunlara, müdâhalenin neler gerektirdiğini anlatmak zor oldu. Ümidsizlik içinde Ada'yı bırakanlar oldu. Bunlardan ikisini Londra'da gördüm. Beni havaalanında karşılayanların başındaydılar. Mücâhiddiler. Uzun yıllar, çok fedâkârâne çalışdılar, çarpışdılar, verdiğimiz her görevi seve seve yaptılar. Bir gün, Kıbrıs'dan kaçıverdiler, yok oldular. Havaalanında sarıldılar, öptüler, otele getirdiler ve söyledikleri şu:

«— Abi, biz inancımızı kaybetmemişdik; biz dâvâdan vazgeçmiş değildik. Fakat, Türkiye artık gelmez ve gelmezse bu dâvâ kurtulmaz. Dolayısıyle boşuna geçiyor günlerimiz, inancına kapıldık. Büyük bir hatâ işledik. İki yıldır büyük işkence içinde yaşıyoruz. Lûtfen bizi Kıbrıs'a berâber götürün. Cezâmız ne ise râzıyız. Yine silâhımızı alalım, vazifemizi yapalım. Bugünleri görmediğimiz için kahroluyoruz!» Ağlıyorlardı...» (1)

(1) «Milliyet», 26/8/1974, s. 9.

Okuyucu Kürsüsü

Aziz ve mübârek kardeşim,

İslâmiyet düşmanları tarafından bilhassa 50 senedenberi yapılmış olan iki dehşetli ve tahripkâr cinâyete karşı (harf ve dil inkılâbı) cephe almanız ve mücâdele vermenizi çok büyük bir hizmet olarak kabûl ve telâkki ediyoruz. Allah (c.c.) sizlerden râzı olsun. Ve sizleri bu manevi ve ehemmiyetli hizmetlerinizde muvaffak eylesin. Birkaç gün evvel İslâm yazısı ile tab' edilmiş bir haritayı birkaç memur arkadaşa okuyordum. Yalnız okumak kâfi gelmiyordu. Ayrıca haritadaki o isimleri bugünkü uydurma kelimelere de tercüme etmek lâzım geliyor ve iki büyük tahribâtı ürpererek seyrediyordum. Meselâ:

«— Bahr-i muhit-i kebir» dediğim zaman:

«— Ne demek o?» diye sual ediyorlardı. Ben de:

«— Büyük Okyanus» diye izah ediyordum. Zira anlamıyorlardı.

Düşündüm ki; yeni nesil İslâm yazısını öğrenmek ve ecdâdının yazmış olduğu kütüphâneler dolusu ilmi, islâmi, tarihî eserleri tedkik ve mütâlea etmek istese, yalnız İslâm yazısını öğrenmek kâfi gelmeyecek bir de hakiki Türkçemizi öğrenmesi icab edecek. Aksi halde o eserleri anlayamayacak. Geçenlerde inanılmayacak bir hâdiseyi daha gördüm. Lise ikinci sınıfındaki bir talebe, «vazife» kelimesini bilmiyormuş. Gülmek mi lâzım? yoksa ağlamak mı? Şahsen ben vazife kelimesinden daha türkçe olan bir kelime bilmiyorum. Meğer uydurukçası «görev, ödev» gibi şeylermiş. Acaba;

Türkçe	Uydurukçu
Şart	Koşul
Mükâfat	Ödül
İmkân	Olanak
Tesbit	Saptamak
....	....

şeklinde bir lügat hazırlanamaz mı? Veya böyle bir lügat var mıdır? Zira yeni nesil hakiki Türkçeyi kolaylıkla öğrensin! Vakti müsâid olan bir kardeşimiz bu ehemmiyetli vazifeyi ifa ederse hakikaten mühim bir hizmet görmüş olur kanaatindeyim.

Sizlerin kıymetli vakitlerinizi zâyi etmemek için satırlarıma istemiyerek nihayet verir Cenâb-ı Hakk'ın sizlere yardımcı olmasını temenni eder, gözlerinizden öperim.

Ümid GÜLTEKİN
(KASTAMONU)

ortadoğu'dan

SAİD ŞAMİL

Yahudi Davası ve Filistin

— 25 —

Madde: 5 — İtilâf Devletleri, geçmişte Türklerin tahakkümü altında kalmış bazı milletleri medenî gelişme bakımından istiklâle lâyık seviyeye ulaşmış telâkki ettiklerinden, bu gibilerin müstakillen hareket edebilmeleri için kendilerine öğüt verecek veya himâyesine alacak devletin intihabında her şeyden önce bu milletlerin öz arzuları nazar-ı itibara alınacaktır.»

Sulh Konferansı tarafından ayrıca durumu mahallinde tedkik etmek üzere bir hey'et tayin edildi. Bu hey'etin başkanlığına Amerika Cumhurreisi müsteşarlarından Dr. Henri Kenç ile Şarl Kren seçildiler. Bu hey'ete ayrıca İngiltere'yi, Fransayı ve İtalya'yı temsilen de ikişer kişi daha ilâve olunarak derhal yola çıkarıldı. Bu hey'et iki ayı mütecâviz bir zaman mahallinde tedkikatta bulundu. Suriye'nin Filistin'in ve Irak'ın her tâifesine mensub şahsiyetlerle temasa geçti. Muhtelif teşekküllerden binlerce onbinlerce dilekçe aldı. Edindiği intibaları, hâsıl ettiği kanaatler, ve yapılması gereken husûsat hakkında tavsiyelerini sulh konferansına uzun bir raopr hâlinde takdim etti.

O zamanın en mühim şahsiyetlerinden sayılan bu iki Amerikalı'nın imzasını taşıyan raporda ingiliz ve Fransız siyâsetinin açıkça tenkid edilmesi, Filistin'e yaptırılması takarrur eden yahudi muhâceretinin tahdidini tavsiye etmeleri ve nihâyet bu ülkelerle yaşayan arapların kısa bir zamanda istiklâllerine kavuşturulmaları için Cemiyet-i Akvam'a yaptıkları makûl, insanî tavsiyeler nazara alınırsa Birinci Dünya savaşı sonrası Amerikalılar'ın hakperest görüşü ile İkinci Dünya Savaşı sonrası Amerikasının menfaatperest zihniyeti arasındaki bâriz tahavvül karşısında dehşete düşmemek mümkün değildir. Bundan dolayı bu uzun raporun hassas olan kısımları üzerinde durmayı fâideli buldum.

Bu tâli rapor ilk olarak Suriye mevzuunu ele almakta ve tahlilini maddeler halinde sıralamaktadır.

A — Herşeyden önce işâret edeceğimiz en mühim husus, Suriye'yi idare etmek üzere gelecek devletin her şeyden önce sömürgeci olarak değil, Cemiyet-i Akvam tarafından vasi olarak gelmelidir. Gâyesi ve mukaddes vazifesi Sûriye halkının refahını temine yardım olmalıdır. Nitekim:

1. Himâye mahdud ve süreli olmalıdır. Vasi devlet tarafından verilecek takrirlerdeki gerçeğe göre bu süre, Cemiyet-i Akvam tarafından tesbit edilir.

2. Vasi olacak devletin tesbit edilen mahdud zaman içinde kuracağı mahalli hükümetle memleketin inkişafı için gereken edebî, ve iktisâdi projelerin gerçekleştirilmesini tekeffül edecek kudretde olması şarttır.

3. Vasi olacak devletin himâyesine aldığı demokrat ülkenin çocuklarını vatani yüksek duygularla neş'et etmeleri için en büyük terbiyevi gayreti göstermesi icâb eder. Bu, bilhassa millî duyguları inkişaf halinde olan Suriye'de ciddi bir ihtimamı gerektirmektedir.

4. Vasi olacak devlet için gelir gelmez işe başlaması, ve Suriye halkına müstakillen kendini idâre etme fırsatı vermesi lâzımdır. Bunun için de demokratik bir hükümete gereken kanun ve nizamları hazırlaması, idârî işlere memleket münevverlerini adım adım iştirak ettirmeleri gerektir. Memleketin menâfii muvâcehesinde bu ameliyede, öz çıkarıyla meşgûl olmıyacak, vatanî duygularla mücehhez geniş bir kadroya teşekkül etme fırsatı verilirse memleketin geleceği büyük ölçüde teminat altına alınmış olur.

5. Himâye ve işrak devresinin sebepsiz yere uzamaması gerektiğine göre, zâti bir hükümetin ilk fırsatta kurulması zarûridir. Bilindiğine göre, vasî hükümetlerden istenen husus, muayyen idari tertibattan ziyâde halkın refahı ve memleketin inkişafıdır.

6 — Vasi devletin bu medeniyet çağındaki vâcibatından biri de, Suriyede dinî inanç hürriyetinin yalnız sözle değil kanûnî müeyyideler halinde teminat altına alınmasıdır. Bu, hem memleketin yasasında hem de idâri tatbikatta kendini aksettirmelidir. Burada bütün azınlıkların hukuki himâyesi de titiz bir alâka ve ihtimam ister. Çünkü kurulacak yeni Arap ülkelerini başarıya ulaşdıracak en hassas noktalardan biri de budur.

(Devamı var)

TÜRKÇESİ Ahmed SELÂMÎ

Televizyon Mevlidleriyle uyuşturma...

Mutlak Nizâm İslâmiyet'i, ferd ve cemiyet hayatından tard edip onu kabukdan ibâret bırakmak istiyenler, yalnız şefokratik, tayık ve demokratik edebiyâtın nasibsiz ve münkir papağanları sanılmamalıdır. Bu papağanların mülhidçe (ateistçe) ve putperestçe tekrarları önünde, gevşeyen, pelteleşen, paraperestleşen, şöhretperestleşen, eyyamcılaşan ve şeytana maskara olmuşcasına çirkinleşen kitle de mes'uldür...

Mukaddes dinimizi (şeriatımızı), Allah ve Rasûlünden gelen kânunlara ve bu ana kânunlara bağlanan kâidelere göre telâkki ve ta'kib yerine; onları, özü gölgeleyip külleyici merâsimlerden; rûha nisbetle beden gibi bile değil de, moda iktizâsı takıp takıştırılan fantazi eşyâ kalabalıklarından ibâret bilir olduk. Ve yaşayışımızla fiillerimize akseden keyfiyet de, bu çarpık bilginin istikâmetlendirdiği biçimde kof, seme, sarsak, köksüz, intizamsız ve madde kokulu... Hele madde kokulu oluşun sinmediği, seâdet ve iyiliği maddi konfor kayıtları içinde hırsla arayıcılığın bulaşmadığı cins kafa ve gönül civanlarından, ziyâde mahrûmiyet... Boş kafalar ve porsük gönüllerle ise çile dolmıyacakdır.

Bizdeki bu boşluklar ve boş oluşlar, 150 senenin şeytan cebhesi tarafından adım adım ta'kib ediliyor. Mukaddes Nizam İslâmiyyet'in, ferd, âile, cemiyet ve topyekûn millet hayatında deverân sistemi olmaması için bu boşluklar ve boş oluşlarımız, işte mütemâdiyen semirtilip tımar edilmekde...

● Artık fikr dediğimiz silâhımızı, bileklerimizi taş gibi düşüreceğini bilsek de, bilemek ve şeytan cephesinin gözlerimiz önüne ve idrâklerimiz karşısına çektiği perdeleri, bununla yırtmak ve sahnenin içini görmek zorundayız. Ne yapıp edip, göbek ve ensesiyle yağ depolarına dönen mulahham fikri vücutlarımızı inceltmek şart... Aksi halde mi? Aksi halde, gözlerimize ve kulaklarımıza televizyon ve radyo ile perde çekildiğini değil; ve fakat mevlid ziyâfeti lutfedildiğini sanmak zavallılığından kurtulamıyacağızdır...

Eşyâya, âhûdakiler kadar güzel, beyazı berrak, siyahı parlak badem gözlerle değil; duvarların arkasını, perdelerin gerisini gösteren (nazarlarla) bakmak zorundayız. Sesleri, kafatasımızdaki kulaklarla değil; o (nazarların cinsinden olanlarla, binlerce kilometre ötelerden duymak...

İşte mes'elemiz...

Hem, inandık, imân etdik, bağlandık, teslim olduk diyelim; hem de göremeden, duyamadan yaşıyalım!

Bunun neticesinde de, televizyondaki mevlidler karşısında gözlerimizin yaşardığından, kulaklarımızın pası silindiğinden bahsedelim!

İşte keyfiyet... Bâri keyfiyetimizin idrâkine varsak!

● Mukaddes dinimize, en selâhiyyetli koltuklar üzerinden bir takım yapma ve uydurma kelimeler ve sözler ma'rifetiyle hışımla yürüyen bir (düzen), eğer beri yandan, televizyon mevlidleri misillü kabuk malzemelerle de ikramlarda (!) bulunuyorsa, mü'mine âid incelik, «altın-kupalar» önünde kamaşan gözler bulunduramaz.

Bugün taktik (tabye) değiştirilmişdir. Dünün ceberruti tecâvüzleri, zorlama ve tazyikleri tutmayınca; kaleyi içden fethetmenin ince hesablarına, uyuşturup pelteleştirici ilâçların «altın kupalarla» takdimi yoluna girilmişdir...

● Kat'iyyen unutmamamız iktizâ eder ki, samimiyet imtihânında geçer not almak istiyenler, evelâ en selâhiyetli koltuklar üzerine çıkıp da Mukaddes dinimize en umûmi plânda taarruzdan vazgeçmelidirler. Mutlak ölçümüz odur ki, o koltuklar üzerinden münkirliklerini ilân edenler, değil televizyon mevlidleriyle, isterse bizzat okuyacakları Kur'ân âyetleriyle de karşımıza çıksalar, bu bile bir ma'nâ ifâde etmiyecekdir. Zirâ ölçümüz, kâfire (münkire) âid her fiilin, hattâ her ibâdetin, şer'i bir kıymetden mutlak olarak uzak ve mahrum bulunduğudur...

Sebil

DİL Ve EDEBİYAT

ÖLDÜREN SINIR

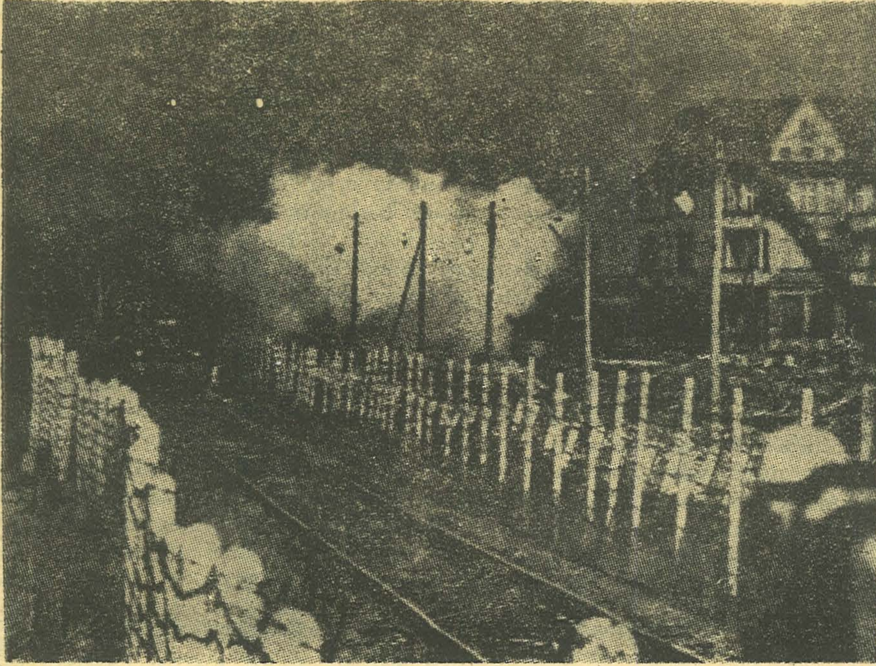
— 2 —

Robert NORMAN

Tercüme Hasan ISPIR

Üçüncü tele olan ufak bir temas bu dinamitleri ateşlediğinde hunilerin 25 m. yarıçap etrafındaki alanda her canlı misketlerle hareketsiz hale gelmektedir, eğer ölmezse...»

Bu modern sınır yeni inşa olduğunda, Batı Sınır Devriyeleri bütün tertibatları optik bir sinyal teşkilâtı zannetmişler. Ancak acı ve kanlı hakikatı, modern ölüm tuzağı sınırının ilk denemesini başarıya erdirdikten sonra anlamışlar. Şu âna kadar (Eylül 1973) 80 km. lik sınır, bu sessiz, hedefini şaşırmayan hissiz ölüm âleti mekanik nöbetçilerle bezenmiştir. Batı Almanya'ya kaçan Komünist Doğu Alman Millî Halk Ordusunun bir Subayının açıklamasına göre, 1346 km. lik Sınırın tamamının en kısa sürede modern tuzaklarla techizatlanmasının kanûnen garanti altına alındığı üzeredir.

«Öldüren sınır»dan bir görünüş.

Ormanlıkla tarla arası olan indiğimiz meydandan sâdece Doğu tarafından mayın tarlası ile korunan Sınır yerine yeni modern sınırın inşaasını rahatlıkla seyredebiliyorduk. Karşı tarafta harıl harıl ve sert bir çalışma havası hüküm sürüyordu. Siyah işçi tulumları içindeki Doğu Alman Sınır Devriye Öncüleri (izciler) beton direkleri dikiyor, bir başka grup, beton direkler arasında kancalar ve tel örgüleri yerleştiriyor, bir üçüncü grupta huni şeklindeki otomatik öldürücü âletleri direklere bağlıyordu. Henüz sökülen eski sınır telörgülü çitler yerinde, sâdece yere çakılı kazıklar üzerine gerili kırmızı bir ip mevcud idi. Fakat bu ip bile sanki bizim varlığımızdan farkında değilmiş gibi gözüken, genç Doğu Alman Devriye Erleri için aşılması imkânsız bir mâni idi, çünkü bu siyah elbiseli genç devriye erlerinin arasında her iş bölümünde en az bir düzine kahverengi üniformalı Kalaşnikov-Makineli Tüfekle teçhizli ateşe hazır nöbetçiler vardı. Batı Alman sınır devriyeleri bu kırmızı kordelâyı acı bir gülüşle traş çizgisi (traş hattı) diye tabir ediyorlardı: eğer bir Doğu Alman Devriye eri, veya çalışan, veya nöbetçi bu kırmızı ipin üzerinden bir adım atsa ikaz edilmeden öldürülüyormuş.

Helikopterle havalandığımızda çok büyük bir infilâk havayı dehşetle sarstı. Sorduğumda Subay Kahnert şöyle cevap verdi:

«— Eski mayın tarlalarını ateşliyorlarki, sınırın yeni inşaasıyla alâkalılar bir infilâkla ölüm tehlikesine mâruz kalmasınlar. Daha hâlâ sınırın çoğunu bir tavşan gezmesiyle infilâk eden Sovyet yapısı basma temaslı mayınlar koruyor. Önceden bu mayınları ateşleme tedbirine rağmen her mayının yeri herkes tarafından bilinmediği ve yerinin tesbit olamadığı için yeni sınır inşacılarından bazıları hayatlarını kaybediyor.»

«— Harb sonunun ilk yıllarında Sovyet muhasarası altındaki Doğu Almanya'dan Batıya 1,6 Milyon insan kaçtı. Kolay önlenemeyen bu kaçışlar üzerine Komünist fikirli idareciler aşılması zor şekilde olan bu duvarları örmeğe başladılar. Doğu Berlin Hükümeti'nden tâyin olunan öncü subaylardan müteşekkil bir grup bilhassa sınırın daha sert ve önleyici sıfatta teşkilâtlandırılması fikri bakımından vazifelendirildi. Sınırla alâkalı her devriye eri veya şahıs, subay bu yöndeki buluşları ve tavsiyeleri için mükâfat, taltif ve terfilerle teşvikleniyor. Böylelikle 17 Milyon vatandaşın etrafındaki sınır daha önleyici ve tesirli oldukça, kaçma teşebbüsünde bulunanların başarıları azalıyor. Böylece zaten kaçmağa da yeltenenlerin ümid ve cesaretleri başından imha oluyor. 1961 senesinde kaçanların (kaçmayı başaranların) sayısı 8500 iken on sene sonra 1971 de bu rakam 800'e inmiştir. Bugün ise (Eylül 1973) kaçmaya teşebbüs eden her on kişiden ancak biri başarabiliyor.» diye kendisi kaçmadan eski bir Doğu Alman idare âmiri olan Dr. Werner Barm aydınlatmıştı beni.

«— Gelecekte bu modern sınırın her Doğu Alman vatandaşının Batıya kaçabilme teşebbüs fikrinin imkânını dahi kökünden kazıyacak derecede geliştirilmesi Doğu idarecilerinin ilk gâyesi ve emelidir.»

Otomatik öldüren silâhlarla bezenmiş tel örgülerin arkasında kesitinde altı metre eninde, yüzeyi ince toprakla örtülü ve kat'iyyen bitki bulunmayan bir şerit bütün modern sınıra refakât ediyor. Vazifesi ise, bu şeridin üzerinden geçenlerin ayak izlerinin noksansız ve hatasız bir şekilde alçı ile tesbitine yaramasıdır. Devriyelere verilen emre göre, zaten bu iz şeridine yaklaşan izinsiz her kişi, ikâz edilmeden vurulması lâzımmış, hem de göğüs hizasından. Eğer, 60 atımlık kurşunla dolu ateşe hazır makineli tüfekle mücehhez devriyeler kaçanı vuramazlarsa, askerî mahkemeye verildiklerini, yakında Batıya kaçan bir Doğu Subayı anlattı.

Hemen bu iz şeridinin arkasında 1,5 metre genişliğinde 1,5 m. derinliğinde bir hendek yeni sınırın boyunca uzanıp gidiyor. Bu hendek önceden zırhlanmış traktör ve kamyonlarla kaçanlara karşı düşünülmüş ve te'sirini göstermiş. Hendeğin arkasında motorlu sınır devriyeleri için şose mevcut. Eğer bu şose iki mesafeyi birleştirmek için yapılsa idi, Frankfurt a.M. ile Fransa Marseille sahil bölgesi arasını bağlar geçerdi.

(Devamı var)

ARZ-I HÂL

İsmail BAYRAM

Herkes mes'ûd toktur bizde,
Sevgi saygı çoktur bizde
Anarşi hiç yoktur bizde
«Ne mutlu Türküm diyene!..»

Yüzdeyüz kalkınma hızı
Gülmesin mi baht yıldızı,
Vicdanlarda yok bir sızı
«Ne mutlu Türküm diyene!?.»

Herkes rahat, hür yaşıyor
Kasalar dolup taşıyor
Huzursa haddi aşıyor
«Ne mutlu Türküm diyene!..»

Ne yoksulluktan yakındık
Ne de evlâd-u ıyâl sakındık
Bu sâyede pek kalkındık
«Ne mutlu Türküm diyene!?.»

İstibdattan pek bıkmıştık
Köhne saltanatı yıktık
«Açık alın» yola çıktık
«Ne mutlu Türküm diyene!?.»

Eski yazıyı attık biz
Devrimlere renk kattık biz
Cihana caka sattık biz
«Ne mutlu Türküm diyene!..»

İSLÂM YAZISINA DÂİR

Harf inkılâbı üzerinden yarım yüzyıl geçmiş olmasına rağmen bu mes'elenin münâkaşası kapanmış değildir. Türk münevverleri zaman zaman bu inkılâbın «kazanç-kayıp» tablosunun muhâsebesini yapmak mecbûriyetini hissetmişlerdir. Üstad Necip Fazıl Kısakürek çıkardığı Büyük Doğu, Mecmuasının 1951 tertibi 44. sayısında «HARF DÂVÂSI» adıyle yayınladığı yazısında mes'elenin üzerinde durulacak noktalarını 14 madde hâlinde sıralamış bulunmaktadır.

1. İsmine «Arap harfleri» denilen, tam on asır Türk medeniyet kadrosunun ifâde unsurunu teşkil eden ve on asırlık millî irfânın temeli mevkiinde bulunan harfler, hakikatte sâdece ve kavmî mânâda Arap harfleri midir, yoksa kavim üstü bir mânâ ile «İslâm Harfleri» mi? Bu hususta dinî, tasavvufî, ilmî, ve aklî bürhanlar nelerdir?!..

2. Kavim üstü, küllî bir şümûlle bütün mümin beşeriyete atfedilip edilemiyeceği bir ilim mes'elesi olan harflere «Arap Harfi» ismini vermek mümkün oluyor da, doğrudan doğruya ve münhasıran Lâtinlerin malı olduğu ilmen sâbit harflere nasıl «Türk Harfleri» denilebiliyor?

3. Her iki harf manzûmesi üzerinde, mücerred ve müşahhas imtiyaz ve faydaları bakımından bir nefs muhâsebesi, bir mukâyese vazifesi yerine getirilmiş midir?

4. Bizzat Lâtin harfleri dünyasına mensup bir ilim ve fikir adamının dünyanın en mütekâmil ve ince harfleri olarak «Arap Harfleri»ni gösterdiğini; ve kendi milleti için, kültür kökünü değiştirmek muhali olmasa, bu harfleri tavsiye edeceğini bilen var mıdır?

5. Harf inkılâbı sırasında Amerikalı bir terbiye mütehassısının «Türklerin eski harflerini kaldırıp atması, kendi hesaplarına, Amerikanın, bütün madenlerinden mahrum olmasından daha ağır bir kayıptır» sözü gerçekten vâki'midir? Amerikalı profesör, şüphesiz ki; kendi misyoner ve siyâsetçilerinin iştirak etmiyeceği bu sözüyle ne demek istemiştir?

6. Garp'tan bütün müsbet bilgilerini ve herşeylerini alan, bütün medeniyet unsurlarını iktibas eden Japonlar, cihanın en çetin ve güldünç derecede iptidâi harlferi olan kendi yazılarını acaba niçin muhafaza etmişlerdir?

7. Eski harflerin öğrenilmesindeki zorluk, acaba tedris metodlarının sakatlığından mı, bizzat harflerin bünyesindeki çetinlikten mi doğmaktaydı?

8. Eski harflerin imlâsındaki kargaşalık, acaba bu, hususta sâbit ve kat'i bir usûl eksikliğinden mi, yoksa harflerin bizzat kendisinden mi gelmekteydi?

9. Eski harflerin bütün millete ve aşağı tabaka halka teşmil edilememesindeki zaaf, acaba o devrin maârifine mi, yoksa harflerin zâtına mı âidti?

10. Yer yüzünde, o da kısmî olmak şartıyla, İtalyanca ve benzeri bir iki lisandan başka «fonetik» imlâlı hiç bir dil bulunmadığına, halbuki böyle bir imtiyazın kymeti olsaydı, Arapça, İngilizce, Fransızca, Yunanca gibi cihanın en büyük dilleri pekâlâ bunu yerine getirebileceğine göre. Lâtin harflerinin dilimize tatbikindeki (fonetik) mazhariyet, acaba hakikatte ve sâf zekâ bâkımından bir fayda mıdır, yoksa bir mahzur mu? Yeni «fonatik» olmıyan ve kelime usûlüne dayanan yazı şekillerinin zekâyı beslemesinde husûsi bir payı yok mudur? «Fonetik usul, insanı, pek basit ve ucuz bir «avantaj» a karşılık, içinde habsedilip kalacağı ve avâm seviyesinden yukarıya çıkarmıyacağı bir kabalığa mahkûm etmez mi?

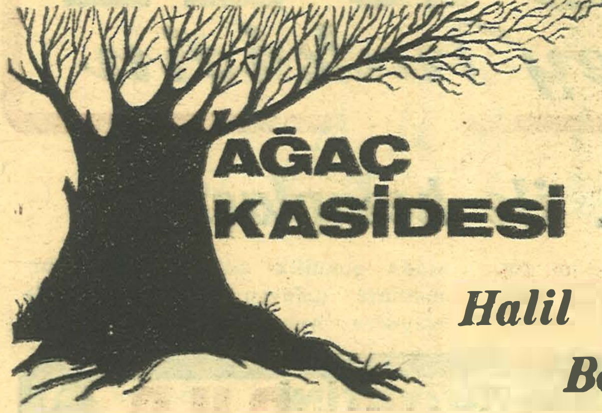
11. Birbirine bağlanan, bağlandıkça şekil değiştiren ve birbiri içinde hall-ü-hamur olan şekillerle, herbiri kaba zincir baklaları ve çakıl taşları gibi daimi bir sertlik muhafaza eden şekiller arasında bedii olduğu kadar aklî rüchâniyet ve gâlibiyet hangi taraftadır? Ve bu rüçhaniyet ve gâlibiyetin ilk bürhanı olarak eski harflerin stenografya kıymeti, telâfisi mümkün bir kayıp mıdır?

12. Nihâyet eski ve yeni harf nesillerinin birbiriyle mukâyesesinden çıkacak hüküm, mücerred zekâ, irfan ve şahsiyet bakımından hangi cepheye üstünlük yöneltecektir?

13. Bin kişilik bir cemiyette dokuzyüz kişinin imzasını atabilecek ve «Karagöz» gazetesini sökebilecek kadar okur-yazar olması mı; sadece yüz kişinin tam okur-yazar ve her türlü fikir çilesiyle dolu olması mı, o cemiyet hesabına üstün bir not belirtir?

14. Acaba harf inkılâbını yapanların ve hattâ eski harfler içinde çocukluğunu ve ilkmektep çağını idrak edip de peşinden yeni harfleri öğrenenlerin, bütün husûsi ve samimi ifâdelerinde yalnız ve yalnız eski harfleri kullanmaktan başka bir şey yapmamaları, sâdece alışkanlıkla izah edilecek ve içine eski harf kudret ve imtiyazından hiç bir pay karıştırılmayacak bir hâdise midir?

TÜRKÇE'YE SÛİKASD

AĞAÇ KASİDESİ

Halil Nihad Boztepe

SÖZLÜK

— 10 —

Dilemre Saime git sor, nasıl ilim yeri Of..
O, iddia ederek der ki Ofludur Radlof!
Bu iddiasını desteklemişken önce Cevat,
Cayar da Resne lidir der, eder bu oyda inat!
Bu, kültürel bir olaydır, düşündürür beni pek!
Dilerdim incelemek bir gün, iyice belgelemek!
Unutmayım da hemen söyleyim okurlarıma:
Dilemre doğru diyor, Radlof Ofludur amma,
Benim hocam gibi bir Oflu görmemiş kimse.
Duy işte ismini öğrencisinden: Oflu Köse!
Unutmam ismini dünyada çıkmadıkça bu can!
Efendi, sen de unutmazsın olsa öyle hocan!
Önünde rahlesinin belki kırk uşak vardık.
Açık kalırdı ağızlar, dilinden anlardık!
Bitik demezdi, Kitap der, Kalem, Kâğıt derdi!
Uzaktı çok köyümüz, dağ başında bir yerdi,
Ve bittabi konuşulmazdı orda öz Türkçe!
Düşünmedimdi ki bir gün gelir, denir Cim e Ce!
Cimin ce olması bir şey değil, Ayın A dır!
Ezelde olsa gerek emri Tanrının sâdır!

Sebil

herşey hak için

C.H.P. ile hesaplaşma

Gazetemizin yanda klişesini gördüğünüz 8. sayısına âid kapak resmi ve yazısından dolayı CHP Umûmî Merkezi'nce aleyhimize Ankara 3 Sulh Hukuk Mahkemesi'nde açılmış bulunan «neşren hakâret» dâvâsı karara bağlanmış ve istenen 250 bin lira tazminata mukabil aleyhimize 30 bin liraya hükmedilmiştir. Henüz müdâfaa sadedinde ibraz eylediğimiz deliller dosyaya girmeden ve ortada tazminatı gerektiren bir hakaretin mevcud olup olmadığı hususunu tesbit için ehl-i kuvuf tedkikatı yaptırılmadan verilen bu kararı temyiz etmiş bulunmaktayız.

Bugün CHP'liler birbirleri hakkında bizim söylediklerimizden daha ağırını söyleyip yazdıkları bir gerçekken gazetemiz aleyhine 30 bin liralık bir manevi tazminata hükmedilmesi karşısında -şimdilik- adlî mercilere hürmetimiz dolayısıyla sükûtla iktifa ediyoruz Ancak CHP ile, bu dâvâ dolayısıyla doyamadığımız hesaplaşmaya -efkâr-ı umûmiye önünde- devam edeceğimizi de bu vesile ile belirtmek isteriz. Varsın, atın ölümü arpadan olsun!

Almanya Postası

Sebil'imizin Almanya'da daha çok kardeşimize ulaşabilmesi için gerekli temaslar yapılmış ise de, bulundukları yerde bu iş için faydalı olmayı düşünenlerin

Seyfi ŞENOĞLU
Liebig Weg. 5 6263 ESCBORN/Ts.
Tel. 06196-4 54 47

adresine müracaatla ne kadar Sebil satabileceklerini bildirmeleri ve satış şartlarını öğrenmelerini rica ederiz. Bu hususta Frankfurt'daki büromuzca hazırlanan bir izah yazısı kendilerine derhal postalanacaktır.

ABONE BEDELLERİ:

Gazetemizin Almanya baskısı için âcilen paraya ihtiyacımız olduğundan ellerinde, abone kaydından dolayı Sebil'e aid bir para bulunanların bunu en kısa zamanda aşağıdaki adrese çıkarmalarını istirham ederiz:

Hasan DAMAR - A. Rüştü BANAZ
Bienroder Weg 79 3300 Braunschweig
Poste çeki Nu. (Postsckkont Nr. 37938-300. Hannover
Tel: 0531 - 323689

ABONE:

Almanya'da bulunup da gazetemize abone olmuş bulunanların gazetelerini 35. sayımızdan itibaren Frankfurt büromuzdan postalıyacağız. Yeniden abone olmak isteyenler için ellerinde abone kaydetmek üzere makbuz bulunan kardeslerimizin isim ve aderslerini tekrar yayınlıyoruz:

HASAN DAMAR
Bienroderweg 79
3300 BRAUNSCH - VEG

Seyfi ŞENOĞLU
Liebig Weg. 5
Tel. 06196-4 54 47
6236 ESCHBORN/Ts.

Murad YILMAZ
Töngesgasse. 32
6 FRANKFURT/a.M.

Hikmet ÖZTÜRK
Loisen Str. 145
638 Bad-HAMBURG

A. Vardar KERİM
Bornwiesen Weg. 45
Tel: 0611-59 47 13

Yahya IEL
61 Kotbusser-damm 79
Türk Kültür Derneği E.V.
Pastfach 457
1000 BERLİN

Hasan ŞAHIN
Alzey Str. Opel Wohnheim Nr. 17
190 RÜSSELSHEIM/M.

Ahmed LAPÇIN
Heim Str. 11-24 Nr. 806
SZ-WATENSTEDT

Mehmed DEMIRCI
61 Schönlein Str. 15/5
1000 BERLİN

Fahri IŞIK
Am Gasweg 7-b
28 BREMEN-NEUSTADT

Nedim YALÇIN
Linden Selma Str.
3000 HANNOVER

Ertuğrul DÜZEL
30 Schuhmacherring 31
5000 KÖLN

Şerâfeddin ÖZKAN
41 Luxemburger Str. 2
Tel: 02221/41 06 74
5 KÖLN

Şaban OTURAK
J. Kischgasse, 4
6450 HANAU/M. I

Avni DÖNMEZ
Nieder Wiesen Str. 16
773 VILLİNGEN

Abdullah GÜLER
Industrie Str. 14
Wolfmüller
Tel: 0621-101763
67 LUDWIGSHAFEN

Mehmed KAAN
Marles Grube 44
2400 LÜBECK 1

Yaşar SEVİNÇ
Clemens Str. 24, B
21 ROTTERDAM

Mehmed Turan TAGRAF
Altlander Str. 41
2150 BURXTEHIDE

Nazmi BOYNUKALIN
Gruben Str. 12
6342 HAIGGER

H. Mehmed POLAT
Schützen Str. 6
5040 BÜRÜHL

Emin AKPINAR
Gau Str. 52
Tel: 06131-22 150
65 MAINZ

Sebil

herşey hak için
Haftalık tarafsız siyasî edebî tarihî gazete
Yıl: 1 Sayı 30
BEŞ LİRA
Sâhibi ve Yazıişleri Müdürü:
KADİR MISIROĞLU
ABONE: Yıllık 200 TL. 6 aylık 100 TL.
İDAREHANE: Vilâyet Hanı Kat: 3
No: 204 — İstanbul Tel: 26 38 96
Posta Çek Nu: 97446
Dizgi: Sebil Mat. Baskı: Fazilet Mat.
Almanya Mümessilleri
A. RÜŞTÜ BANAZ — HASAN DAMAR
33 Braunschweig Haeckel str. 13
Umûmî Tevzîat: SABRİ ÖZAKAR

سبيل
الكل في سبيل الحق
جريدة اسبوعية، سياسية مستقلة، تاريخية ادبية
ص.ب: ٨٠٨ استانبول - تركيه

Sebil

EVERTHING DEVOTED TO THE TRUTH (HAQQ
An Independent Muslim. Historical,
Political and Literary Weekly
P. O. BOX 808
İstanbul/TURKEY
PHONE 26 38 96
PRICE: 5 T.L.
Representative of Germany
25 Recep 1396
A. RÜŞTÜ BANAZ — HASAN DAMAR
33 Braunschweig Haeckel str. 13
phone: 0531 — 32 36 89
Representative of England
İngiltere Mümessili: İSMAİL ERÜNSAL